Wybory
do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
13 października 2019 r.

Szkolenie
członków obwodowych komisji wyborczych

Część II - przygotowanie
i przeprowadzenie głosowania oraz
ustalenie wyników głosowania
– ciąg dalszy

Opracowanie:

© Krajowe Biuro Wyborcze

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA I SPORZĄDZENIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA W OBWODZIE

Informacje wstępne

Czynności związane z ustaleniem wyników głosowania w obwodzie i sporządzeniem protokołów głosowania OKW wykonuje wspólnie, wszyscy obecni członkowie w liczbie co najmniej 2/3 składu OKW.

Nie jest dopuszczalne tworzenie z członków OKW grup roboczych, które wykonywałyby oddzielnie czynności po zakończeniu głosowania.

Krajowe Biuro Wyborcze

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA I SPORZĄDZENIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA W OBWODZIE

Informacje wstępne

Przy wykonywaniu czynności związanych z ustaleniem wyników głosowania oraz ze sporządzaniem protokołu głosowania w obwodzie, obwodowa komisja wyborcza jest zobowiązana do rygorystycznego przestrzegania zasad opisanych w punktach 75 - 120 Wytycznych PKW.

OKW ustala wyniki głosowania i sporządza protokół głosowania odrębnie na listy kandydatów na posłów i na kandydatów na senatora.

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA I SPORZĄDZENIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA W OBWODZIE

Informacje wstępne

Wzory protokołów głosowania stanowią załączniki do uchwały nr 120/2019 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 19 sierpnia 2019 r. w sprawie wzorów protokołów głosowania i protokołów z wyborów stosowanych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (M. P. poz. 836), w tym:

- **załącznik nr 1 - wzór protokołu głosowania w obwodzie na listy kandydatów na posłów;**
- **załącznik nr 4 – wzór protokołu głosowania w obwodzie na kandydatów na senatora;**
- **załącznik nr 6 – wzór protokołu głosowania w obwodzie na kandydatów na senatora w przypadku, gdy zgłoszono tylko jednego w okręgu.**

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA I SPORZĄDZENIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA W OBWODZIE

Informacje wstępne

Należy mieć na uwadze, że:

- **liczby w protokole głosowania wpisuje się w kratkach zaczynając od prawej strony, czyli tak, aby ostatnia cyfra wpisywanej liczby wypadła w ostatniej kratce z prawej strony;**

- **jeżeli ustalona przez komisję liczba wynosi zero, w ostatniej kratce z prawej strony należy wpisać cyfrę „0”;**

- **nie wolno zostawiać niewypełnionej kratki lub dokonywać wykreślenia kratki przeznaczonej na dane liczbowe.**

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny

OKW wypełnia odrębnie projekty protokołu głosowania wykorzystując w tym celu odpowiednie formularze protokołu – dostarczone po 4 egz.

OKW wypełnia informacje o komisji i głosowaniu w wyborach do Sejmu RP:

WYBORY DO SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ ZARZĄDZONE NA DZIEŃ 13 PAŹDZIERNIKA 2019 R.											
Kod terytorialny gminy (dzielnicy w m.st. Warszawie)	0	4	0	3	0	1	Nr obwodu głosowania				1
Siedziba Obwodowej Komisji Wyborczej (adres)	Szkoła Podstawowa, ul. Centralna 27										
Gmina/Dzielnica	gm. Białe Błota			Powiat	bydgoski		Województwo	kujawsko-pomorskie			
Okręg wyborczy nr	*	4	Okręgowa Komisja Wyborcza w/we*)				Bydgoszczy				

PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA W OBWODZIE NA LISTY KANDYDATÓW NA POSŁÓW

Głosowanie rozpoczęło się w dniu 13 października.. 20..19.. r. o godz. 7.00 i trwało do godz. .21.00…

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny

OKW wypełnia informacje o komisji i głosowaniu w wyborach do Senatu RP:

WYBORY DO SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ ZARZĄDZONE NA DZIEŃ 13 PAŹDZIERNIKA 2019 R.												
Kod terytorialny gminy (dzielnicy w m.st. Warszawie)	0	4	0	3	0	1	Nr obwodu głosowania				1	
Siedziba Obwodowej Komisji Wyborczej (adres)	Szkoła Podstawowa, ul. Centralna 27											
Gmina/ Dzielnica	gm. Białe Błota			Powiat	bydgoski		Województwo	Kujawsko-pomorskie				
Okręg wyborczy nr	*	*	9	Okręgowa Komisja Wyborcza w/we*)	Bydgoszczy							

PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA W OBWODZIE NA KANDYDATÓW NA SENATORA

Głosowanie rozpoczęło się w dniu 13 października.. 20..19.. r. o godz. 7.00 i trwało do godz. .21.00…

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny – *pkt 76 Wytycznych PKW*

OKW wypełnia protokół głosowania przestrzegając następujących zasad:

1/ w pkt 1 właściwego protokołu głosowania wpisuje się **ustaloną przed rozpoczęciem głosowania** liczbę otrzymanych kart do głosowania (uwzględniając liczbę kart otrzymanych z rezerwy), **odrębnie w wyborach do Sejmu i do Senatu**;

I. ROZLICZENIE SPISU WYBORCÓW I KART DO GŁOSOWANIA

1	Liczba otrzymanych przez obwodową komisję wyborczą kart do głosowania, **ustalona po ich przeliczeniu przed rozpoczęciem głosowania z uwzględnieniem ewentualnych kart otrzymanych z rezerwy**			**8**	**1**	**0**

Uwaga!

Liczby otrzymanych kart do głosowania w wyborach do Sejmu RP i do Senatu RP **mogą być różne**.

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny – *pkt 76 Wytycznych PKW*

2/ w pkt 2 protokołu wpisuje się **ustaloną na podstawie spisu wyborców** liczbę wyborców uprawnionych do głosowania w chwili zakończenia głosowania łącznie z osobami dopisanymi przez OKW w trakcie głosowania na dodatkowym formularzu;

2	**Liczba wyborców uprawnionych do głosowania *(umieszczonych w spisie, z uwzględnieniem dodatkowych formularzy)* w chwili zakończenia głosowania**			9	0	0

Uwaga!

Liczby uprawnionych do głosowania w wyborach do Sejmu i do Senatu **muszą być równe**.

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny – *pkt 76 Wytycznych PKW*

3/ w pkt 3 protokołu wpisuje się liczbę przeliczonych niewykorzystanych kart do głosowania, ustaloną odrębnie dla każdych wyborów.

3	**Liczba kart niewykorzystanych**			3	1	0

Karty niewykorzystane po przeliczeniu należy zapakować w pakiet, opieczętować go i opisać.

Karty niewykorzystane
w wyborach do Sejmu
w dniu 13 października 2019 r. – 310
(liczba)

(pieczęć Komisji)

Karty niewykorzystane
w wyborach do Senatu
w dniu 13 października 2019 r. – 310
(liczba)

(pieczęć Komisji)

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny – *pkt 76 Wytycznych PKW*

4/ w pkt 4 protokołu wpisuje się **ustaloną na podstawie podpisów w spisie wyborców potwierdzających otrzymanie kart do głosowania i adnotacji w spisie o braku możliwości złożenia podpisu przez wyborcę niepełnosprawnego** liczbę wyborców, którym wydano karty do głosowania łącznie z osobami dopisanymi przez OKW w trakcie głosowania na dodatkowych formularzach.

Należy zwrócić uwagę na adnotacje w rubryce „UWAGI" spisu wyborców dotyczące sytuacji, gdy wyborca pobrał tylko jedną kartę do głosowania, np. **„tylko do Sejmu"** bądź **„tylko do Senatu"**;

4	**Liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania *(liczba podpisów w spisie oraz adnotacje o wydaniu karty bez potwierdzenia podpisem w spisie)***			5	0	0

Uwaga!

Liczby wyborców, którym wydano karty do głosowania w wyborach do Sejmu i do Senatu **mogą być różne, ale nie mogą być większe od liczby wyborców uprawnionych do głosowania – pkt 2 protokołu**.

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny – *pkt 76 Wytycznych PKW*

OKW sprawdza poprawność arytmetyczną danych ustalonych w punktach 3 i 4 odrębnie dla każdego protokołu głosowania.

OKW ustala, czy liczba kart niewykorzystanych (punkt 3 protokołu) i liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania (punkt 4 protokołu) stanowią w sumie liczbę kart, które OKW otrzymała (punkt 1 protokołu).

Powyższe należy sprawdzić odrębnie w wyborach do Sejmu i do Senatu.

W razie stwierdzenia niezgodności należy ponownie przeliczyć podpisy i adnotacje w spisie, a jeśli wynik rozliczenia nadal będzie taki sam – przypuszczalna przyczyna niezgodności **musi być opisana w punkcie 15 właściwego protokołu głosowania.**

W punkcie tym należy wskazać przypuszczalną przyczynę niezgodności, a nie wyłącznie potwierdzić informację, że niezgodność występuje.

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

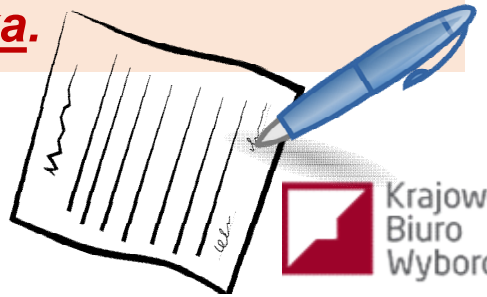
Czynności wykonane przed otwarciem urny – *pkt 76 Wytycznych PKW*

UWAGA!

W razie braku miejsca w protokole głosowania na opisanie przyczyn niezgodności należy dokonać tego na oddzielnej kartce papieru i dołączyć jako *załącznik* do właściwego protokołu głosowania. Wówczas w punkcie 15 protokołu głosowania należy zamieścić *informację o sporządzeniu załącznika*.

Jeżeli niezgodność nie występuje to w punkcie 15 należy wpisać wyrazy „brak uwag”.

Powyższe dotyczy zasad wypełniania wszystkich punktów w części IV. właściwego protokołu – UWAGI I ADNOTACJE , tj. punktów 15-22.
Jeżeli w protokole głosowania brak miejsca na wpisanie całości wyjaśnień lub uwag wówczas wpisuje się je na oddzielnej kartce, która stanowi załącznik do protokołu, a w odpowiednim punkcie protokołu należy zamieścić informację o sporządzeniu załącznika.

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny – *pkt 76 Wytycznych PKW* – ustalenie danych do części II. Protokołu głosowania

II. GŁOSOWANIE PRZEZ PEŁNOMOCNIKA, NA PODSTAWIE ZAŚWIADCZENIA ORAZ GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE.

5/ w pkt 5 protokołu wpisuje się **ustaloną liczbę wyborców głosujących przez pełnomocnika odrębnie w wyborach do Sejmu i do Senatu.**

OKW ustalenia tego dokonuje na podstawie liczby podpisów pełnomocników głosujących w imieniu wyborców ujętych w spisie, znajdujących się obok dopisku „pełnomocnik" w rubryce spisu wyborców „UWAGI".

Ustaloną liczbę podpisów pełnomocników OKW porównuje z liczbą otrzymanych aktów pełnomocnictwa (dołączonych do spisu wyborców), na podstawie których wydano pełnomocnikowi karty do głosowania. Jeżeli te liczby nie są równe OKW dokonuje ponownego przeliczenia.

Ponadto należy wziąć pod uwagę także adnotacje „tylko do Sejmu" bądź „tylko do Senatu".

Liczby wyborców, którzy głosowali na podstawie pełnomocnictwa w wyborach do Sejmu RP i do Senatu RP mogą być różne.

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny – *pkt 76 Wytycznych PKW*
– ustalenie danych do części II. Protokołu głosowania – c.d.

5/ wypełnienie pkt 5 protokołu głosowania – cd. dane ustalone **odrębnie w wyborach do Sejmu i do Senatu.**

5	**Liczba wyborców głosujących przez pełnomocnika *(liczba kart do głosowania wydanych na podstawie aktów pełnomocnictwa otrzymanych przez obwodową komisję wyborczą)***					2

OKW w obwodach odrębnych oraz w domach studenckich w tym punkcie protokołu wpisują cyfrę „0”, gdyż w tych obwodach nie można głosować przez pełnomocnika.

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny – *pkt 76 Wytycznych PKW* – ustalenie danych do części II. Protokołu głosowania – c.d.

6/ w pkt 6 protokołu wpisuje się **liczbę wyborców głosujących na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania.**

OKW ustalenia tego dokonuje na podstawie liczby otrzymanych zaświadczeń (dołączonych do spisu wyborców).

Ponadto należy wziąć pod uwagę także adnotacje „tylko do Sejmu" bądź „tylko do Senatu".

6	Liczba wyborców głosujących na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania					3

Uwaga! Suma liczb z pkt 5 i 6 **musi być** mniejsza lub równa liczbie z pkt 4.

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Czynności wykonane przed otwarciem urny

– *pkt 76 ppkt 8 i 9 Wytycznych* PKW

– ustalenie danych do części II. Protokołu głosowania – c.d.

7/ w pkt 7- 8e protokołu wpisuje się **liczby dotyczące głosowania korespondencyjnego.**

- **Ustaleń tych dokonują tylko OKW, które w spisie wyborców miały zamieszczone adnotacje o wysłaniu pakietu wyborczego do wyborcy.**
- **Liczbę wysłanych pakietów ustala się na podstawie liczby adnotacji w spisie wyborców o wysłaniu pakietu.**

7	Liczba wyborców, którym wysłano pakiety wyborcze					2

Uwaga!

Liczby wysłanych pakietów w obu protokołach głosowania (do Sejmu i do Senatu) muszą być identyczne.

Jeżeli OKW nie przygotowywała pakietu i brak jest adnotacji w spisie wyborców o wysłaniu pakietu wyborczego, OKW w punktach 7 – 8e każdego protokołu głosowania wpisuje cyfrę „0”.

Krajowe Biuro Wyborcze

8/ w pkt 8-8e protokołu **OKW w obwodzie, w którym odbywa się głosowanie korespondencyjne wpisuje liczby ustalone wcześniej, zgodnie z pkt 60 Wytycznych PKW, jeśli informacje z pkt 8a-8d dotyczą tej samej koperty należy je uwzględnić w każdym z tych punktów.**

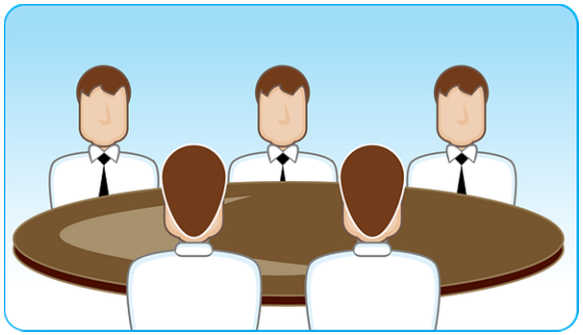
8	**Liczba otrzymanych kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym**					**2**
8a	**Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których nie było oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu**					**0**
8b	**Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których oświadczenie nie było podpisane przez wyborcę**					**1**
8c	**Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których nie było koperty na karty do głosowania**					**1**
8d	**Liczba kopert zwrotnych w głosowaniu korespondencyjnym, w których znajdowała się niezaklejona koperta na karty do głosowania**					**0**
8e	**Liczba kopert na karty do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym wrzuconych do urny**					**1**

Uwaga! Liczba z pkt 8 nie może być większa od liczby z pkt 7 (liczba w pkt 8 może być mniejsza, np. jeśli wyborca nie odesłał pakietu wyborczego).
Odpowiednie liczby w tych punktach w obu protokołach muszą być równe.
Suma liczb z pkt 8a – 8e nie może być mniejsza od liczby z pkt 8.

Krajowe Biuro Wyborcze

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

Po ustaleniu danych w punktach 1-8e protokołu głosowania w wyborach do Sejmu RP i protokołu głosowania w wyborach do Senatu RP, OKW odkłada protokoły głosowania i podejmuje czynności związane z ustaleniem wyników głosowania.

Ustalenie wyników głosowania – otwarcie urny wyborczej i segregowanie zawartości

- *pkt 77-79 Wytycznych PKW*

OKW sprawdza, czy pieczęcie na urnie oraz na wlocie do urny lub jednorazowe plomby – nalepki foliowe pozostały nienaruszone, po czym otwiera urnę i wyjmuje z niej karty do głosowania.

Zaleca się zachowanie staranności przy wyjmowaniu kart z urny, aby karty do głosowania nie zostały uszkodzone. Poza tym należy wyjmować karty do głosowania z urny wyborczej w taki sposób, aby nie uszkodzić urny.

Niedopuszczalne jest przewracanie wypełnionej urny wyborczej.

W przypadku stwierdzenia, że w urnie znajdują się inne przedmioty niż karty do głosowania (w tym np. czyste kartki papieru), OKW oddziela je od kart do głosowania, a informacje o ich odnalezieniu odnotowuje w punkcie 22 protokołu głosowania.

Krajowe Biuro Wyborcze

Segregowanie zawartości urny wyborczej

i dalsze czynności OKW – pkt 79-104 Wytycznych PKW

1-Inne przedmioty

2-Koperty z kartami

3-Karty całkowicie przedarte

4-Karty do Sejmu

Karty nieważne

Karty ważne

Głosy nieważne z kart ważnych

Podział na 3 przyczyny nieważności głosu

Głosy ważne z kart ważnych

Głosy ważne oddane na poszczególne listy

Głosy oddane na poszczególnych kandydatów na listach

4-Karty do Senatu

Karty nieważne

Karty ważne

Głosy nieważne z kart ważnych

Podział na 3 przyczyny nieważności głosu

Głosy ważne z kart ważnych

Głosy ważne oddane na poszczególnych kandydatów

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 80 Wytycznych PKW* - punkt III. protokołu głosowania

W pierwszej kolejności OKW po otwarciu urny i wyjęciu z niej kart, wyjmuje karty do głosowania z kopert na karty do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym i ustala ich liczbę odrębnie dla wyborów do Sejmu i do Senatu.

Liczby te powinny odpowiadać liczbie kopert na karty do głosowania wrzuconych do urny. Różnica jest możliwa tylko, gdy:

1/ koperta na karty do głosowania była pusta:

2/ w kopercie:

a) znajdowało się więcej niż jedna karta do głosowania dla danych wyborów;

b) nie znajdowały się karty dla wyborów do Sejmu lub do Senatu.

Sytuację tę OKW opisuje w punkcie 22 protokołu głosowania wpisując np. „*w jednej kopercie nie było karty do głosowania w wyborach do Sejmu*” lub „*w jednej kopercie nie było karty do głosowania w wyborach do Senatu*”.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 80 Wytycznych PKW* - punkt III. protokołu głosowania

Koperty na karty do głosowania, z których zostały wyjęte karty,

OKW pakuje w pakiet, opisuje go i odkłada.

Koperty na karty do głosowania korespondencyjnego w wyborach do Sejmu i do Senatu w dniu 13 października 2019 r.– .....1 ..... .

(liczba)

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 81 Wytycznych PKW* - punkt III. protokołu głosowania

OKW przegląda wszystkie karty wyjęte z urny i wydziela z nich **karty całkowicie przedarte** na dwie lub więcej części.

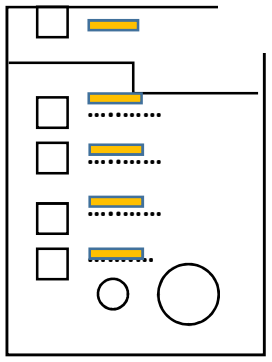
OKW nie ustala ich liczby i **nie bierze ich pod uwagę przy żadnych dalszych obliczeniach**.

Karty przedarte mogą stanowić przyczynę różnicy w liczbie kart wydanych wyborcom (punkt 4 protokołu głosowania), a liczbą kart wyjętych z urny (punkt 9 protokołu głosowania).

Karty takie należy zapakować w pakiet, opieczętować go i opisać.

Karty całkowicie przedarte
w wyborach do Sejmu i do Senatu
w dniu 13 października 2019 r.– .....
(liczba)

(pieczęć Komisji)

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 143 ppkt 9 Wytycznych PKW* - punkt III. protokołu głosowania

Procedura w obwodach odrębnych, w których stosowana była urna pomocnicza:

1/ otwarcia urny pomocniczej OKW dokonuje przed otwarciem urny zasadniczej;

2/ po otwarciu urny pomocniczej komisja sprawdza, czy liczba kart wyjętych z urny pomocniczej odpowiada liczbie osób, które głosowały przy wykorzystaniu urny pomocniczej;

3/ jeżeli komisja nie stwierdzi rozbieżności, karty wyjęte z urny pomocniczej włącza się do obliczeń wyników głosowania dokonywanych dla całego obwodu;

4/ w przypadku stwierdzenia rozbieżności należy wyjaśnić ich przypuszczalną przyczynę i omówić w punkcie **15 właściwego** protokołu głosowania (do Sejmu lub do Senatu) lub w formie załącznika do tego protokołu głosowania.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 82 Wytycznych PKW* - punkt III. protokołu głosowania

OKW oddziela od siebie karty do głosowania w wyborach do Sejmu i do Senatu, a następnie liczy karty całe wyjęte z urny oddzielnie w wyborach do Sejmu i do Senatu.

Ustalone liczby kart do głosowania OKW wpisuje w punkcie 9 właściwego protokołu głosowania.

W punkcie 9a protokołu głosowania OKW podaje liczbę kart do głosowania wyjętych z kopert na karty do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym ustaloną odrębnie dla wyborów do Sejmu i do Senatu. Liczba ta musi być uwzględniona (dodana) przy ustalaniu liczby kart wyjętych z urny, o których mowa wyżej.

OKW, w których nie było kopert na kartę do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym wpisują cyfrę „0” w punkcie 9a protokołu głosowania.

9	Liczba kart wyjętych z urny			5	0	1
9a	w tym liczba kart wyjętych z kopert na karty do głosowania w głosowaniu korespondencyjnym					1

Uwaga! Liczba z pkt 9 pomniejszona o liczbę z pkt 9a **powinna być równa** liczbie z **pkt 4**. Dodatkowo liczba z pkt 9a **nie może być większa** od liczby z pkt 8e.
Jeśli tak nie jest — **przypuszczalną przyczynę różnic w obu przypadkach** należy ustalić i opisać w punkcie 16 lub w załączniku do protokołu głosowania.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 83 Wytycznych PKW* - punkt III. protokołu głosowania – KARTY nieważne i ważne

OKW wydziela i liczy odrębnie w wyborach do Sejmu i do Senatu karty nieważne, tj:

- **karty inne niż ustalone urzędowo np. karty wykonane wadliwie przez drukarnię m.in. brak zadruku części karty, których wadliwość przeoczyła OKW sprawdzając karty przed rozpoczęciem głosowania lub opatrzone pieczęcią innej OKW,**
- **karty nieopatrzone pieczęcią OKW.**

Ustaloną liczbę kart nieważnych wpisuje się w punkcie 10 właściwego protokołu głosowania.

10	**Liczba kart nieważnych** ***(bez pieczęci obwodowej komisji wyborczej lub inne niż urzędowo ustalone)***					1

- Należy uważać, aby omyłkowo w tym punkcie protokołu **nie wpisać liczby głosów nieważnych**, o których będzie mowa w dalszej części prezentacji.
- Również nie należy w tym punkcie protokołu ujmować **kart całkowicie przedartych na dwie lub więcej części.**

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 83 Wytycznych PKW* - punkt III. protokołu głosowania – KARTY nieważne i ważne

Uwaga!

- Jeżeli liczba kart nieważnych jest większa niż 0, przypuszczalną przyczynę wystąpienia kart nieważnych należy opisać **w punkcie 17 właściwego protokołu głosowania**.

Przykładowy wpis wyjaśnienia:

- *z urny wyjęto kartę nieopatrzoną pieczęcią OKW, którą prawdopodobnie OKW nieostemplowała i przez niedopatrzenie omyłkowo wydała wyborcy*;

lub

- z urny wyjęto kartę opatrzoną pieczęcią innej OKW.

- Jeżeli liczba kart nieważnych wynosi 0, **w punkcie 10 protokołu** należy wpisać „0”, a **w punkcie 17 protokołu** wyrazy „brak kart nieważnych”.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 83 Wytycznych PKW*
- punkt III. protokołu głosowania – KARTY ważne i nieważne

Karty nieważne należy **zapakować w pakiety**, odrębnie w wyborach do Sejmu i Senatu **opieczętować je i opisać**.

Karty nieważne w wyborach do Sejmu
w dniu 13 październikach 2019 r.– ...1... .
(liczba)

(pieczęć Komisji)

Karty nieważne w wyborach do Senatu
w dniu 13 październikach 2019 r.– ...1... .
(liczba)

(pieczęć Komisji)

Pozostałe karty są **kartami ważnymi** i na ich podstawie ustala się **wyniki** głosowania.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 83 Wytycznych PKW* - punkt III. protokołu głosowania – KARTY ważne i nieważne

Karty ważne należy policzyć odrębnie dla wyborów do Sejmu i do Senatu.

Liczbę kart ważnych wpisuje się w punkcie 11 właściwego protokołu głosowania.

11	Liczba kart ważnych			5	0	0

Uwaga!
Suma kart nieważnych (**punkt 10 protokołu**) i kart ważnych (**punkt 11 protokołu**) **musi być równa** liczbie kart wyjętych z urny (**punkt 9 protokołu**).

Sprawdzenia dokonuje się odrębnie dla wyborów do Sejmu i do Senatu.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 83 Wytycznych PKW* - punkt III. protokołu głosowania – KARTY ważne i nieważne

Do dalszych czynności należy pozostawić karty ważne w wyborach do Sejmu.

Karty ważne w wyborach do Senatu należy zapakować tymczasowo w odrębny pakiet, opisać i opieczętować.

Pakiet ten musi pozostać w pomieszczeniu, w którym OKW ustala wyniki głosowania.

Następnie OKW ustala wyniki głosowania w wyborach do Sejmu.

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSY nieważne i ważne – *pkt 84 i 91 Wytycznych PKW*
REGUŁY stosowane w wyborach do Sejmu i Senatu

Ustalając, czy głos na karcie jest ważny, czy nieważny, OKW stosuje poniższe reguły:

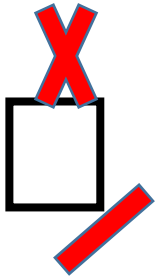

1) **znakiem „X” postawionym w kratce są co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki.**

   Ustalenie, czy postawiony znak jest znakiem „X” w rozumieniu Kodeksu wyborczego oraz, czy postawiony jest on w kratce, czy poza nią, należy do OKW;

2) **wszelkie znaki, wykreślenia, przekreślenia, w tym również i znak „X” postawiony przez wyborcę poza przeznaczoną na to kratką, traktuje się jako dopiski, które nie wpływają na ważność głosu;**

3) **wszelkie inne znaki niż znak „X”, tj. niebędące** co najmniej dwiema liniami, które przecinają się w obrębie kratki, **naniesione w obrębie kratki, również nie wpływają na ważność głosu**.

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSY nieważne i ważne – *pkt 84 Wytycznych PKW*
REGUŁY stosowane w wyborach do Sejmu i Senatu

Do stwierdzenia, czy głos oddany na karcie do głosowania jest głosem ważnym, czy też głosem nieważnym, uprawniona jest tylko OKW.

Uznania głosu za nieważny OKW dokonuje po okazaniu karty wszystkim członkom OKW uczestniczącym w ustalaniu wyniku głosowania.

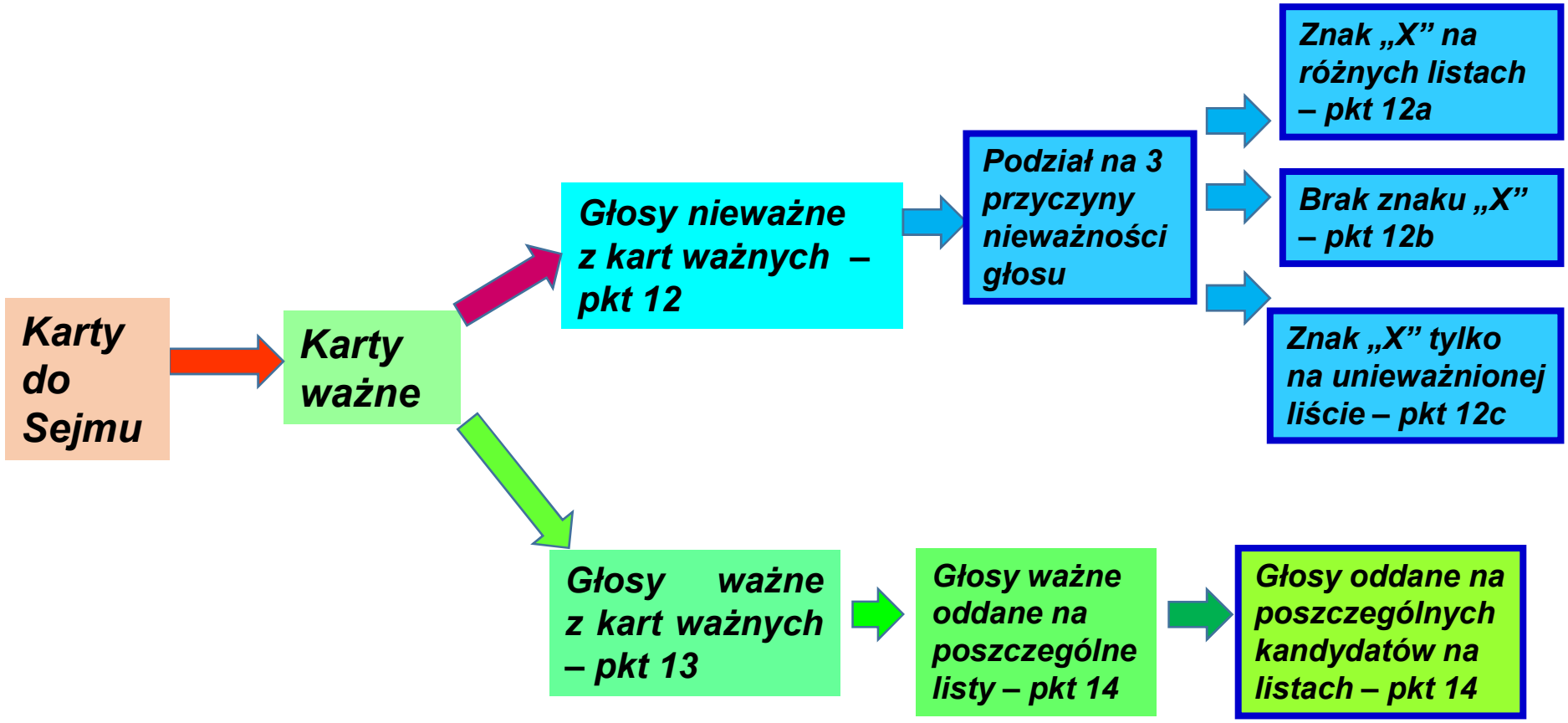
Nie ma możliwości występowania z pytaniami w tym zakresie do innych podmiotów, w tym do: okręgowej komisji wyborczej, urzędu gminy, urzędnika wyborczego, czy delegatury KBW.

Wyjaśnieniem jest tylko zapis art. 5 ust. 12 Kodeksu wyborczego – „znak „X” – rozumie się przez to co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki” oraz zapis pkt. 84 Wytycznych PKW, przytoczony w poprzednim slajdzie.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Sejmu

- punkt 12, 13 i 14 protokołu głosowania – GŁOSY nieważne i ważne

Ustalenie wyników głosowania

w wyborach do Sejmu – *pkt 84 Wytycznych PKW*

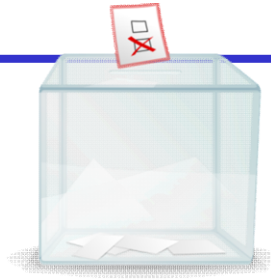
- punkt 12 i 13 protokołu głosowania – GŁOSY nieważne i ważne

W wyborach do Sejmu wyborca może głosować tylko na jedną listę i na jednego kandydata z tej listy, stawiając znak „X” w kratce przy nazwisku tego kandydata; tak oddane głosy wyborców są głosami ważnymi.

Na podstawie kart ważnych wydzielonych w wyborach do Sejmu OKW ustala liczbę **głosów nieważnych** oraz **głosów ważnych**.

OKW jest obowiązana przejrzeć całą kartę do głosowania, a nie poprzestać na miejscu, w którym postawiono znak „X”, gdyż może się okazać, że znak taki wyborca postawił przy nazwisku lub nazwiskach kandydatów na więcej niż jednej liście, co powoduje nieważność głosu.

W trakcie przeglądania kart do głosowania OKW odkłada **osobno karty z głosami nieważnymi** według przyczyn nieważności głosu i **osobno karty z głosami ważnymi.**

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSY nieważne w wyborach do Sejmu

- punkt 12 protokołu głosowania – *pkt 86 Wytycznych PKW*

Za nieważny uznaje się głos, gdy wyborca w kratce na karcie do głosowania:

1) **postawił znak „X” przy nazwiskach dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list;**

2) **nie postawił znaku „X” przy nazwisku żadnego kandydata;**

3) **postawił znak „X” wyłącznie przy nazwisku kandydata z listy, której rejestrację unieważniono.**

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 86 Wytycznych PKW* - punkt 12 protokołu głosowania – GŁOSY nieważne w wyborach do Sejmu

Wyodrębnione **karty z głosami nieważnymi** OKW liczy i ich łączną liczbę ustaloną zgodnie z pkt 84 i 86 Wytycznych PKW wpisuje **w punkcie 12 protokołu głosowania**. Następnie OKW dokonuje oceny przyczyny nieważności głosu i rozkłada oddzielnie karty według przyczyny nieważności głosu.

W punkcie 12a protokołu głosowania wpisuje się liczbę głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „X" obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list.

W punkcie 12b protokołu głosowania wpisuje się liczbę głosów nieważnych z powodu niepostawienia znaku „X" obok nazwiska żadnego kandydata.

W punkcie 12c protokołu głosowania wpisuje się liczbę głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „X" wyłącznie obok nazwiska kandydata na liście, której rejestracja została unieważniona.

GŁOSY nieważne w wyborach do Sejmu - punkt 12 protokołu głosowania

12	Liczba głosów nieważnych *(z kart ważnych)*					3
12a	w tym z powodu postawienia znaku „X” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list					1
12b	w tym z powodu niepostawienia znaku „X” obok nazwiska żadnego kandydata					2
12c	w tym z powodu postawienia znaku „X” wyłącznie obok nazwiska kandydata na liście, której rejestracja została unieważniona					0

Uwaga!

Suma liczb z pkt 12a – 12c **musi być** równa liczbie z pkt 12.

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSY nieważne w wyborach do Sejmu – pakiety

– pkt 87 Wytycznych PKW

Karty ważne z głosami nieważnymi należy **zapakować w odrębne pakiety** – **według przyczyn nieważności głosu** – **opieczętować je i opisać:**

Głosy nieważne z kart ważnych
w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 13 października 2019 r.
z powodu **postawienia znaku „X" obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list** – …**1**… .
(przyczyna nieważności) (liczba)

(pieczęć Komisji)

Głosy nieważne z kart ważnych
w wyborach Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 13 października 2019 r.
z powodu **niepostawienia znaku „X" obok nazwiska żadnego kandydata** – …**2**… .
(przyczyna nieważności) (liczba)

(pieczęć Komisji)

Głosy nieważne z kart ważnych
w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 13 października 2019 r.
z powodu **z powodu postawienia znaku „X" wyłącznie obok nazwiska kandydata na liście, której rejestracja została unieważniona** – …… .
(przyczyna nieważności) (liczba)

(pieczęć Komisji)

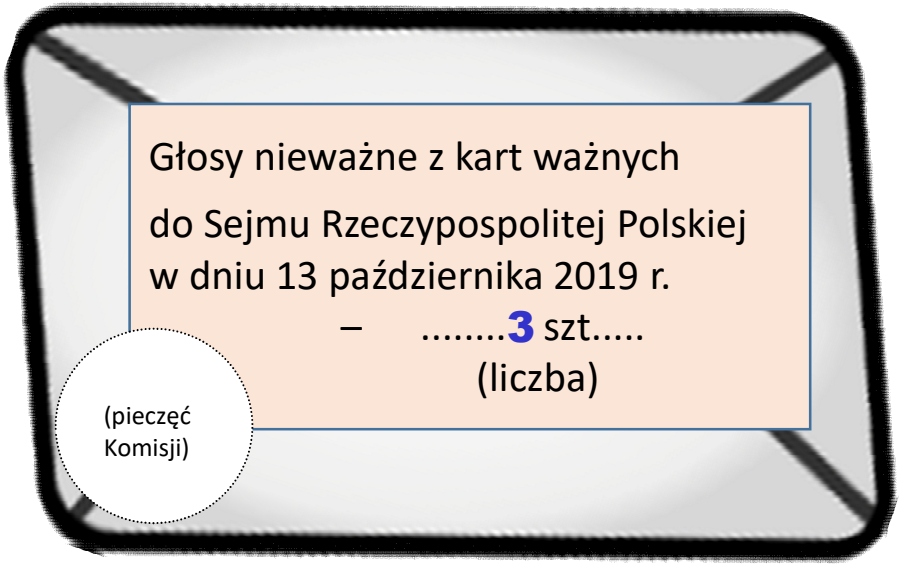
Przykłady opisania pakietów – jeżeli wystąpi taka przyczyna

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSY nieważne w wyborach do Sejmu – pakiety

– *pkt 87 Wytycznych PKW*

Następnie opisane w powyższy sposób pakiety z głosami nieważnymi według przyczyny nieważności głosu należy **zapakować w jeden pakiet i opisać**:

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Sejmu – *pkt 85 Wytycznych PKW*
- punkt 13 protokołu głosowania – GŁOSY ważne

Wyborca stawiając znak „X” w kratce przy nazwisku wybranego kandydata na jednej liście wskazuje jego pierwszeństwo do otrzymania mandatu; tak oddane głosy wyborców są głosami ważnymi.

Głos uznaje się za ważny także, gdy wyborca postawił znak „X”:

1) **na jednej liście przy nazwisku dwóch lub więcej kandydatów**.
   Głos taki traktuje się jako oddany na tego kandydata spośród tych, przy których postawiono znak „X”, którego nazwisko jest umieszczone wyżej na tej liście;
2) **wyłącznie przy nazwisku skreślonego kandydata**.
   Głos taki traktuje się jako oddany na listę bez wskazania pierwszeństwa do uzyskania mandatu;

GŁOSY ważne w wyborach do Sejmu

- punkt 13 protokołu głosowania – *pkt 85 Wytycznych PKW*

Głos uznaje się za ważny także, gdy wyborca postawił znak „**X**”:

3) **przy nazwisku skreślonego kandydata oraz przy nazwisku innego kandydata z tej samej listy**.

   Głos taki traktuje się jako oddany na nieskreślonego kandydata;

4) **przy nazwisku kandydata skreślonego z jednej listy i przy nazwisku kandydata z innej (ale tylko jednej) listy**.

   Głos taki traktuje się jako oddany na nieskreślonego kandydata z tej innej listy;

5) **przy nazwisku kandydata z unieważnionej listy i przy nazwisku kandydata z innej (ale tylko jednej) listy**.

   Głos taki traktuje się jako oddany na kandydata z listy, której rejestracja nie została unieważniona.

GŁOSY ważne w wyborach do Sejmu

- punkt 13 protokołu głosowania – *pkt 88 Wytycznych PKW*

OKW liczy **głosy ważne** i ich liczbę wpisuje **w punkcie 13 protokołu.**

13	**Liczba głosów ważnych oddanych łącznie na wszystkie listy kandydatów** ***(z kart ważnych)***			**4**	**9**	**7**

UWAGA!

Suma liczby głosów nieważnych (**punkt 12 protokołu**) i głosów ważnych (**punkt 13 protokołu**) **musi być równa** wcześniej wpisanej liczbie kart ważnych (**punkt 11 protokołu**).

Jeżeli występuje rozbieżność, należy poszukać przyczyny błędu i po sprostowaniu obliczeń właściwe liczby wpisać do protokołu głosowania.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Sejmu – *pkt 89 Wytycznych PKW* - punkt 14 protokołu głosowania

Ustalenie liczby głosów ważnych oddanych na poszczególne listy kandydatów na posłów i kandydatów z tych list

Głosy ważne z kart ważnych

Głosy ważne oddane na listę nr 1 – ……	***Głosy oddane na poszczególnych kandydatów na liście nr 1***
Głosy ważne oddane na listę nr 2 – ……	***Głosy oddane na poszczególnych kandydatów na liście nr 2***
Głosy ważne oddane na listę nr 3 – ……	***Głosy oddane na poszczególnych kandydatów na liście nr 3***
Głosy ważne oddane na listę nr 4 – ……	***Głosy oddane na poszczególnych kandydatów na liście nr 4***
Głosy ważne oddane na listę nr 5 – ……	***Głosy oddane na poszczególnych kandydatów na liście nr 5***
Głosy ważne oddane na listę nr 6 – ……	***Głosy oddane na poszczególnych kandydatów na liście nr 6***
Głosy ważne oddane na listę nr ……. – ……	***Głosy oddane na poszczególnych kandydatów na liście nr ……***

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Sejmu

-punkt 14 protokołu głosowania – *pkt 89 Wytycznych PKW*

– liczba głosów ważnych oddanych na poszczególne listy kandydatów

OKW ustala – na podstawie kart z głosami ważnymi – **liczbę głosów ważnych oddanych na każdą z list kandydatów na posłów**.

Ustalenia tego OKW dokonuje na przygotowanych wcześniej odrębnie dla każdej listy arkuszach pomocniczych z numerami list, nazwą lub skrótami nazw komitetów wyborczych oraz nazwiskami i imionami kandydatów.

OKW odrębnie **grupuje karty z głosami oddanymi na poszczególne listy**.

Następnie OKW **oblicza liczbę kart z głosami ważnymi oddanymi na każdą z list** i ustalone dane wpisuje w punkcie 14 protokołu głosowania przy numerze listy i nazwie komitetu wyborczego uszeregowanych w kolejności numerów, w rubryce **„Liczba głosów ważnych oddanych na listę:”**.

Krajowe Biuro Wyborcze

Wypełnienie punktu 14 protokołu głosowania w wyborach do Sejmu – *pkt 89 Wytycznych PKW*

14. **Na poszczególne listy kandydatów i umieszczonych na nich kandydatów oddano następujące liczby głosów ważnych**:

Lista nr ..... — .....

(nr listy) (oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

Liczba głosów ważnych oddanych na listę:						

Na poszczególnych kandydatów z tej listy oddano następujące liczby głosów ważnych:

1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
Razem						

Liczby powinny być takie same*

Krajowe Biuro Wyborcze

Wybory do Sejmu

- liczba głosów ważnych oddanych na poszczególne listy kandydatów sprawdzenie poprawności ustalenia danych – *pkt 89 Wytycznych PKW*

Po ustaleniu liczby głosów ważnych oddanych na poszczególne listy kandydatów, należy zsumować głosy ważne oddane łącznie na wszystkie listy. Otrzymana liczba **musi być identyczna** z liczbą wpisaną **w punkcie 13 protokołu**.

Liczba głosów otrzymanych przez którąkolwiek z list nie może być większa od liczby głosów ważnych (punkt 13 protokołu).

Jeżeli powyższe warunki nie są dotrzymane, należy poszukać przyczyny błędu i po sprostowaniu obliczeń właściwe liczby wpisać do protokołu.

Kolejną czynnością jest ustalenie liczby głosów oddanych na poszczególnych kandydatów z każdej listy. Ustalone liczby OKW wpisuje przy nazwiskach poszczególnych kandydatów na arkuszach pomocniczych.

Krajowe Biuro Wyborcze

Wybory do Sejmu

-liczba głosów ważnych oddanych na poszczególne listy kandydatów

-sprawdzenie poprawności ustalenia danych – *pkt 89 Wytycznych PKW*

Następnie OKW sprawdza **prawidłowość ustalenia liczby głosów ważnych** oddanych na każdą z list.

W tym celu dodaje liczby głosów oddanych na poszczególnych kandydatów z danej listy i uzyskany wynik wpisuje na arkuszu pomocniczym w rubryce „**Razem**”.

Uzyskany wynik **powinien być** taki jak liczba głosów ważnych oddanych na listę.

Wyjątkiem od tej zasady jest sytuacja, gdy na liście znajduje się **nazwisko skreślonego kandydata i tylko na niego na całej karcie do głosowania został oddany głos. Wówczas liczba głosów oddanych na listę będzie większa niż suma głosów oddanych na wszystkich kandydatów z tej listy.**

Wybory do Sejmu

-wypełnienie punkt 14 protokołu głosowania w przypadku skreślenia kandydata lub unieważnienia rejestracji listy *- pkt 89 Wytycznych PKW*

Dane dotyczące **punktu 14 („Na poszczególne listy kandydatów i umieszczonych na nich kandydatów oddano następujące liczby głosów ważnych”)** wypełnia się odrębnie dla każdej listy, wpisując z arkuszy pomocniczych do protokołu w odpowiedniej rubryce liczbę głosów, które oddano na tę listę, a przy nazwiskach i imionach kandydatów – otrzymaną przez nich liczbę głosów.

Jeżeli w okresie po wydrukowaniu kart do głosowania okręgowa komisja wyborcza skreśliła z zarejestrowanej listy nazwisko kandydata na posła, **skreślone nazwisko kandydata umieszcza się (pozostawia) w odpowiedniej części protokołu głosowania**, a w miejscu przeznaczonym na wpisanie liczby głosów **wpisuje się „XXXXX”.**

Analogicznie postępuje się w **przypadku unieważnionej listy kandydatów – „XXXXX”** wpisuje się w miejscu przeznaczonym na wpisanie liczby głosów ważnych oddanych na listę i w rubryce „RAZEM”.

Wybory do Sejmu

- wypełnienie punkt 14 protokołu głosowania w przypadku skreślenia z listy kandydata na posła

14. **Na poszczególne listy kandydatów i umieszczonych na nich kandydatów oddano następujące liczby głosów ważnych**:

Lista nr ..... — .....

(nr listy) (oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

Liczba głosów ważnych oddanych na listę:					

Na poszczególnych kandydatów z tej listy oddano następujące liczby głosów ważnych:

1						
2						
3						
4						
5						
6	**Nazwisko i imię** - ***skreślonego kandydata pozostaje***	X	X	X	X	X
7						
8						
9						
10						
	Razem					

Liczba RAZEM może być mniejsza*

Krajowe Biuro Wyborcze

Wybory do Sejmu

- wypełnienie punkt 14 protokołu głosowania w przypadku unieważnienia rejestracji listy

14. **Na poszczególne listy kandydatów i umieszczonych na nich kandydatów oddano następujące liczby głosów ważnych**:

Lista nr ..... — .....

(nr listy) (oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

Liczba głosów ważnych oddanych na listę:	X	X	X	X	X

Na poszczególnych kandydatów z tej listy oddano następujące liczby głosów ważnych:

1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
Razem	X	X	X	X	X	

Sposób wpisania danych

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSY ważne w wyborach do Sejmu – pakiety – *pkt 89 Wytycznych PKW*

Po sprawdzeniu prawidłowości danych OKW pakuje karty ważne z głosami ważnymi w **odrębne pakiety według numerów i nazw list**.

Pakiety te należy opieczętować i opisać:

Głosy ważne z kart ważnych
w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej w dniu 13 października 2019 r.
Lista nr .... – .....
(liczba)

(pieczęć Komisji)

Staranne wykonanie tych czynności pozwoli na szybkie wyjaśnienie ewentualnych błędów w obliczeniach, a także zarzutów wynikających z uwag mężów zaufania lub protestów wyborców.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Senatu – *pkt 90 Wytycznych PKW*

Po wykonaniu czynności związanych z ustaleniem wyników głosowania w wyborach do Sejmu, OKW:

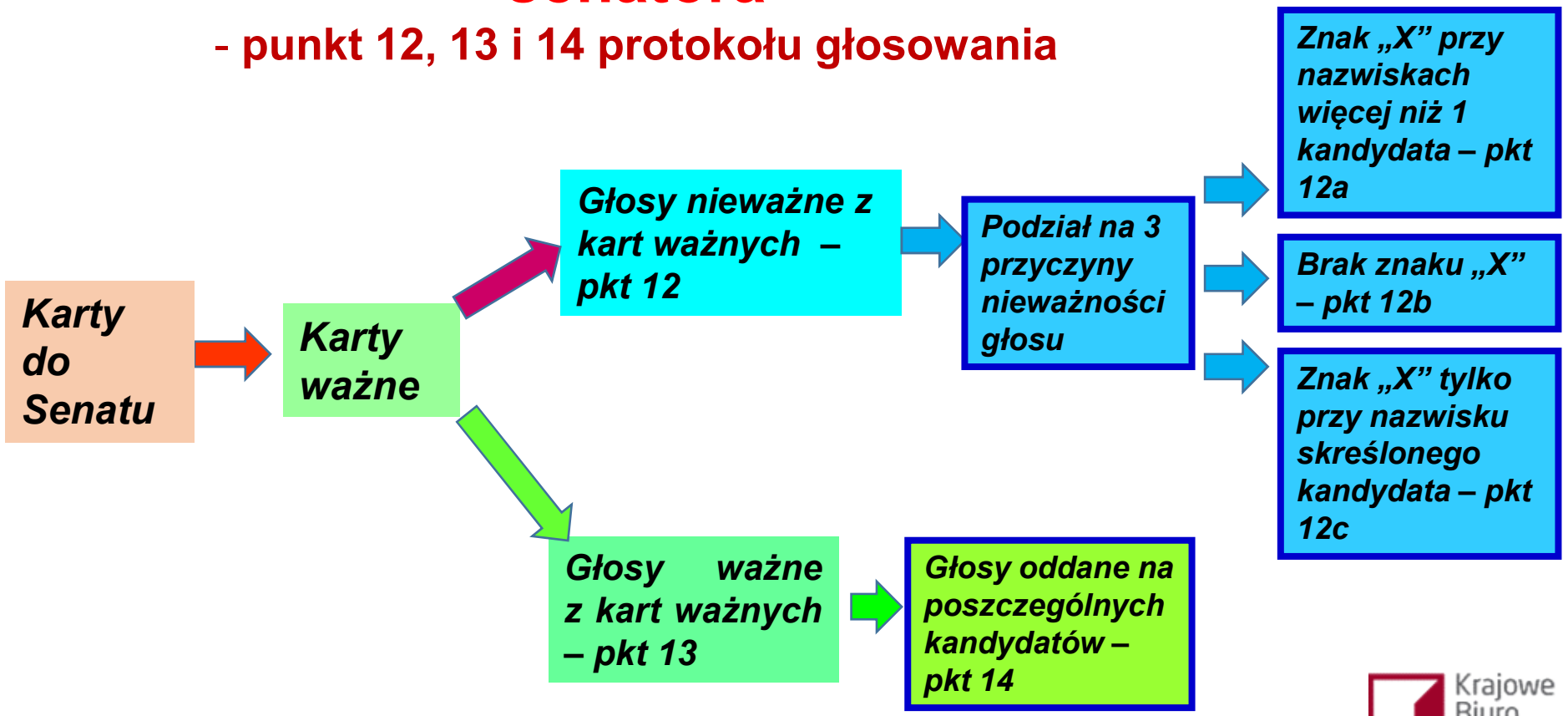
1/ sprawdza czy tymczasowy pakiet zawierający ważne karty do głosowania w wyborach do Senatu nie został naruszony,

2/ przystępuje do ustalenia wyników głosowania na kandydatów na senatora.

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Senatu w okręgu wyborczym, w którym zarejestrowano więcej niż jednego kandydata na senatora

- punkt 12, 13 i 14 protokołu głosowania

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania

w wyborach do Senatu – *pkt 92 Wytycznych PKW*

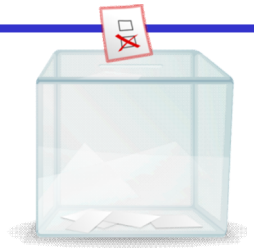
- punkt 12 i 13 protokołu głosowania – GŁOSY nieważne i ważne

W wyborach do Senatu wyborca może głosować tylko na jednego kandydata, stawiając znak „X” w kratce przy nazwisku tego kandydata; tak oddane głosy wyborców są głosami ważnymi.

Jeżeli wyborca postawił znak „**X**” przy nazwisku kandydata skreślonego oraz przy nazwisku innego kandydata, to głos taki jest także **ważny** i zaliczany kandydatowi, którego nazwisko nie zostało skreślone.

Na podstawie kart ważnych wydzielonych w wyborach do Senatu OKW ustala liczbę **głosów nieważnych** oraz **głosów ważnych**.

W trakcie przeglądania kart do głosowania OKW odkłada **osobno karty z głosami nieważnymi** według przyczyn nieważności głosu i **osobno karty z głosami ważnymi**.

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSY nieważne w wyborach do Senatu

- punkt 12 protokołu głosowania – *pkt 93 Wytycznych PKW*

Za nieważny uznaje się głos, gdy wyborca w kratce na karcie do głosowania:

1) **postawił znak „X” przy nazwisku więcej niż jednego kandydata;**

2) **nie postawił znaku „X” przy nazwisku żadnego kandydata;**

3) **postawił znak „X” tylko przy nazwisku kandydata skreślonego przez Okręgową Komisję Wyborczą.**

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 94 Wytycznych PKW* - punkt 12 protokołu głosowania – GŁOSY nieważne w wyborach do Senatu

Wyodrębnione **karty z głosami nieważnymi** OKW liczy i ich łączną liczbę ustaloną zgodnie z pkt 84 i 93 Wytycznych PKW wpisuje **w punkcie 12 protokołu głosowania**. Następnie OKW dokonuje oceny przyczyny nieważności głosu i rozkłada oddzielnie karty według przyczyny nieważności głosu.

W punkcie 12a protokołu głosowania wpisuje się liczbę głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „x” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów.

W punkcie 12b protokołu głosowania wpisuje się liczbę głosów nieważnych z powodu niepostawienia znaku „x” obok nazwiska żadnego kandydata.

W punkcie 12c protokołu głosowania wpisuje się liczbę głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „x” wyłącznie obok skreślonego nazwiska kandydata.

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSY nieważne w wyborach do Senatu w okręgu wyborczym, w którym zarejestrowano więcej niż jednego kandydata na senatora - punkt 12 protokołu głosowania

12	Liczba głosów nieważnych *(z kart ważnych)*					3
12a	w tym z powodu postawienia znaku „X” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów					1
12b	w tym z powodu niepostawienia znaku „X” obok nazwiska żadnego kandydata					2
12c	w tym z powodu postawienia znaku „X” wyłącznie obok skreślonego nazwiska kandydata					0

Uwaga!

Suma liczb z pkt 12a – 12c **musi być** równa liczbie z pkt 12.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Senatu w okręgu wyborczym, w którym zarejestrowano tylko jednego kandydata na senatora

- punkt 12, 13 i 14 protokołu głosowania

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Senatu w okręgu wyborczym, w którym zarejestrowany został jeden kandydat – *pkt 95-96 Wytycznych PKW* - punkt 12 i 13 protokołu głosowania – GŁOSY nieważne

W okręgu wyborczym, w którym został zarejestrowany **tylko jeden kandydat do Senatu**, wyborca głosuje za wyborem kandydata albo przeciw wyborowi kandydata.

Za głos nieważny uznaje się głos, gdy wyborca w kratce na karcie do głosowania:

1/ postawił znak „X” jednocześnie w kratce za wyborem kandydata (w kratce oznaczonej słowem „TAK”) i w kratce przeciw wyborowi kandydata (w kratce oznaczonej słowem „NIE”);

2/ nie postawił znaku „X” ani za wyborem kandydata (w kratce oznaczonej słowem „TAK”), ani przeciw wyborowi kandydata (w kratce oznaczonej słowem „NIE”).

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Senatu w okręgu wyborczym, w którym zarejestrowany został jeden kandydat – *pkt 95-96 Wytycznych PKW* - punkt 12 i 13 protokołu głosowania – GŁOSY ważne i nieważne

Głosem ważnym jest głos:

1/ za wyborem kandydata, tj. znak „**X**” postawiony w kratce oznaczonej słowem „**TAK**”;

2/ przeciw wyborowi kandydata, tj. znak „**X**”, postawiony w kratce oznaczonej słowem „**NIE**”.

Na podstawie kart ważnych wydzielonych w wyborach do Senatu OKW ustala liczbę **głosów nieważnych** oraz **głosów ważnych**.

W trakcie przeglądania kart do głosowania OKW odkłada **osobno karty z głosami nieważnymi** według przyczyn nieważności głosu i **osobno karty z głosami ważnymi**.

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 98 Wytycznych PKW* - punkt 12 protokołu głosowania – GŁOSY nieważne w wyborach do Senatu – jeden kandydat na senatora zarejestrowany w okręgu

Wyodrębnione **karty z głosami nieważnymi** OKW liczy i ich łączną liczbę ustaloną zgodnie z pkt 84 i 97 Wytycznych PKW wpisuje **w punkcie 12 protokołu głosowania**. Następnie OKW dokonuje oceny przyczyny nieważności głosu i rozkłada oddzielnie karty według przyczyny nieważności głosu.

W punkcie 12a protokołu głosowania wpisuje się liczbę głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „x" jednocześnie za wyborem i przeciw wyborowi kandydata.

W punkcie 12b protokołu głosowania wpisuje się liczbę głosów nieważnych z powodu niepostawienia znaku „x" ani za wyborem, ani przeciw wyborowi kandydata.

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSY nieważne w wyborach do Senatu w okręgu wyborczym, w którym zarejestrowano jednego kandydata na senatora - punkt 12 protokołu głosowania

12	Liczba głosów nieważnych *(z kart ważnych)*					3
12a	w tym z powodu postawienia znaku „X” jednocześnie za wyborem i przeciw wyborowi kandydata					1
12b	w tym z powodu niepostawienia znaku „X” ani za wyborem, ani przeciw wyborowi kandydata					2

Uwaga!

Suma liczb z pkt 12a i 12b **musi być** równa liczbie z pkt 12.

GŁOSY nieważne w wyborach do Senatu - więcej niż jeden kandydat – pakiety – *pkt 87 i 99 Wytycznych PKW*

Karty ważne z głosami nieważnymi należy **zapakować w odrębne pakiety** – **według przyczyn nieważności głosu** – **opieczętować je i opisać:**

Głosy nieważne z kart ważnych w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 13 października 2019 r. z powodu **postawienia znaku „X" obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów** – …**1**… .
(przyczyna nieważności) (liczba)

(pieczęć Komisji)

Głosy nieważne z kart ważnych w wyborach Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 13 października 2019 r. z powodu **niepostawienia znaku „X" obok nazwiska żadnego kandydata** – …**2**… .
(przyczyna nieważności) (liczba)

(pieczęć Komisji)

Głosy nieważne z kart ważnych w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 13 października 2019 r. z powodu **postawienia znaku „X" wyłącznie obok skreślonego nazwiska kandydata** – …… .
(przyczyna nieważności) (liczba)

(pieczęć Komisji)

Przykłady opisania pakietów – jeżeli wystąpi taka przyczyna

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSY nieważne w wyborach do Senatu – jeden kandydat w okręgu – pakiety – *pkt 87 i 99 Wytycznych PKW*

Karty ważne z głosami nieważnymi należy **zapakować w odrębne pakiety** – **według przyczyn nieważności głosu** – **opieczętować je i opisać:**

Głosy nieważne z kart ważnych
w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 13 października 2019 r.
z powodu **postawienia znaku „X” jednocześnie za wyborem i przeciw wyborowi kandydata** – …**1**… .
(przyczyna nieważności) (liczba)

(pieczęć Komisji)

Przykłady opisania pakietów – jeżeli wystąpi taka przyczyna

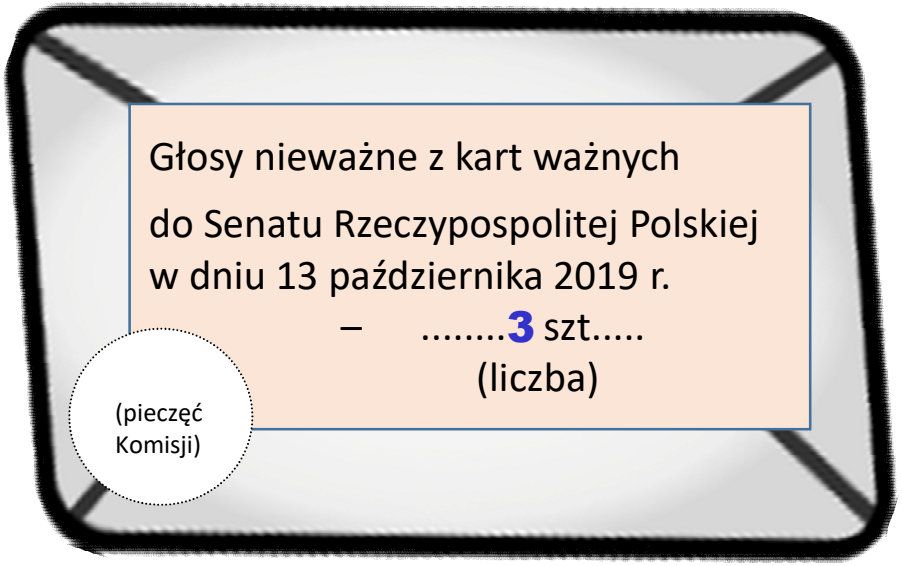
Głosy nieważne z kart ważnych
w wyborach Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
w dniu 13 października 2019 r.
z powodu **niepostawienia znaku „X” ani za wyborem, ani przeciw wyborowi kandydata** – …**2**… .
(przyczyna nieważności) (liczba)

(pieczęć Komisji)

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSY nieważne w wyborach do Senatu – pakiety – *pkt 87 i 99 Wytycznych PKW*

Następnie opisane w powyższy sposób pakiety z głosami nieważnymi według przyczyny nieważności głosu należy **zapakować w jeden pakiet i opisać**:

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSY ważne w wyborach do Senatu

- punkt 13 protokołu głosowania – *pkt 100 Wytycznych PKW*

OKW liczy **głosy ważne** i ich liczbę wpisuje **w punkcie 13 protokołu głosowania na kandydatów na senatora**

13	**Liczba głosów ważnych oddanych łącznie na wszystkich kandydatów** ***(z kart ważnych)***			**4**	**9**	**7**

lub – gdy zarejestrowano jednego kandydata na senatora

13	**Liczba głosów ważnych oddanych łącznie za wyborem oraz przeciw wyborowi kandydata na senatora** ***(z kart ważnych)***			**4**	**9**	**7**

UWAGA!

Suma liczby głosów nieważnych (**punkt 12 protokołu**) i głosów ważnych (**punkt 13 protokołu**) **musi być równa** wcześniej wpisanej liczbie kart ważnych (**punkt 11 protokołu**).

Jeżeli występuje rozbieżność, należy poszukać przyczyny błędu i po sprostowaniu obliczeń właściwe liczby wpisać do protokołu głosowania.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania w wyborach do Senatu

- punkt 14 protokołu głosowania – *pkt 101 i 102 Wytycznych PKW* – liczba głosów ważnych oddanych na poszczególnych kandydatów

OKW ustala – na podstawie kart z głosami ważnymi – **liczbę głosów ważnych oddanych na poszczególnych kandydatów na senatora**.

Ustalenia tego OKW dokonuje na przygotowanych wcześniej arkuszach pomocniczych z nazwiskami i imionami kandydatów.

OKW odrębnie **grupuje karty z głosami oddanymi na poszczególnych kandydatów na senatora.**

Następnie OKW **oblicza liczbę kart z głosami ważnymi oddanymi na poszczególnych kandydatów** i ustalone dane wpisuje w punkcie 14 protokołu głosowania odpowiednio przy nazwiskach poszczególnych kandydatów.

Wypełnienie punktu 14 protokołu głosowania w wyborach do Senatu – *pkt 102 Wytycznych PKW*

14. **Poszczególni kandydaci otrzymali następujące liczby głosów ważnych**:

1.	**.....** **(*nazwisko i imię — imiona*)** **zgłoszony przez .....** **(*nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego*)**					
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						
.....						
	Razem					

Uwaga:
Suma głosów oddanych na wszystkich kandydatów (rubryka „**Razem**” pkt 14) **musi być równa** liczbie głosów ważnych z **pkt 13**. Liczba głosów uzyskanych przez któregokolwiek z kandydatów **nie może być większa** niż liczba z **pkt 13**.

Krajowe Biuro Wyborcze

Wypełnienie punktu 14 protokołu głosowania w wyborach do Senatu – *pkt 102 Wytycznych PKW*

Uwaga:

OKW sprawdza także, czy suma liczby głosów nieważnych (**punkt 12 protokołu**) i liczby głosów ważnych oddanych na wszystkich kandydatów (**rubryka „Razem" punktu 14 protokołu**) jest równa liczbie **kart ważnych (punkt 11)**. Liczby te **muszą być** identyczne. Jeżeli występuje rozbieżność, należy poszukać przyczyny błędu i po sprostowaniu obliczeń właściwe liczby wpisać do protokołu.

Jeżeli w okresie po wydrukowaniu kart do głosowania Okręgowa Komisja Wyborcza skreśliła nazwisko kandydata i na karcie do głosowania pozostanie więcej niż jeden kandydat, **skreślone nazwisko kandydata umieszcza się (pozostawia) w odpowiedniej części protokołu głosowania w obwodzie**, a w miejscu przeznaczonym na wpisanie liczby głosów wpisuje się „XXXXX".

Wypełnienie punktu 14 protokołu głosowania w wyborach do Senatu – *pkt 102 Wytycznych PKW*

14. **Poszczególni kandydaci otrzymali następujące liczby głosów ważnych**:

1.	**.....** **(*nazwisko i imię — imiona*)** **zgłoszony przez .....** **(*nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego*)**					
2.						
3.						
4.	**Nazwisko i imię - *skreślonego kandydata pozostaje***	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						
.....						
	Razem					

Uwaga:
Suma głosów oddanych na wszystkich kandydatów (rubryka „**Razem**” pkt 14) **musi być równa** liczbie głosów ważnych z **pkt 13**. Liczba głosów uzyskanych przez któregokolwiek z kandydatów **nie może być większa** niż liczba z **pkt 13**.

Krajowe Biuro Wyborcze

Wypełnienie punktu 14 protokołu głosowania w wyborach do Senatu – jeden kandydat na senatora – *pkt 103 Wytycznych PKW*

14. **Za wyborem kandydata na senatora oraz przeciw wyborowi kandydata oddano następujące liczby głosów ważnych:**

Dane kandydata:

Nazwisko i imię - imiona						
Zgłoszony przez Komitet Wyborczy						
1.	**Liczba głosów ważnych za wyborem kandydata**					
2.	**Liczba głosów ważnych przeciw wyborowi kandydata**					
	Razem					

Uwaga:
Suma głosów oddanych za wyborem kandydata i przeciw wyborowi kandydata (rubryka „**Razem**” pkt 14) **musi być równa** liczbie głosów ważnych z **pkt 13**.

Krajowe Biuro Wyborcze

Wypełnienie punktu 14 protokołu głosowania w wyborach do Senatu – jeden kandydat

– pkt 103 Wytycznych PKW

Uwaga:

OKW sprawdza także, czy suma liczby głosów nieważnych (**punkt 12 protokołu**) i liczby głosów ważnych oddanych **za wyborem** kandydata i **przeciw wyborowi** kandydata (**rubryka „Razem" punktu 14 protokołu**) jest równa liczbie kart ważnych **(punkt 11)**. Liczby te **muszą być** identyczne.

Jeżeli występuje rozbieżność, należy poszukać przyczyny błędu i po sprostowaniu obliczeń właściwe liczby wpisać do protokołu.

Krajowe Biuro Wyborcze

GŁOSY ważne w wyborach do Senatu – pakiety – *pkt 104 Wytycznych PKW*

Po sprawdzeniu prawidłowości danych OKW pakuje karty ważne z głosami ważnymi w **pakiet**.

Pakiet należy opieczętować i opisać:

Głosy ważne z kart ważnych
w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 13 października 2019 r.

.....
(liczba)

(pieczęć Komisji)

Ustalenie wyników głosowania

– pkt 105 i 106 Wytycznych PKW

- punkt IV. protokołu głosowania – UWAGI I ADNOTACJE

Następnie komisja wypełnia w pozostałych punktach (15 – 22) protokoły głosowania.

Czynność wykonuje się odrębnie w protokole głosowania na listy kandydatów na posłów i w protokole głosowania na kandydatów na senatora.

Jeżeli treść dotycząca danego punktu protokołu nie mieści się na formularzu, należy napisać ją na oddzielnej kartce i dołączyć ją do protokołu, zaznaczając to w odpowiednim punkcie protokołu.

Jeżeli punkt wymaga wyjaśnienia rozbieżności, należy wskazać przypuszczalną przyczynę niezgodności, a nie wyłącznie potwierdzić informację, że niezgodność występuje.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania

– *pkt 105 i 106 Wytycznych PKW*

- punkt IV. protokołu głosowania – UWAGI I ADNOTACJE

15.**) Uwagi o przypuszczalnej przyczynie różnicy pomiędzy sumą liczb z pkt 3 (*liczba kart niewykorzystanych*) i pkt 4 (*liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania*) a liczbą z pkt 1 (*liczba otrzymanych przez OKW kart do głosowania*); jeżeli różnica nie występuje, wpisać „brak uwag”:

Przykładowe wpisy wyjaśnienia:

1/ prawdopodobnie OKW źle policzyła otrzymane karty do głosowania;

2/ prawdopodobnie OKW wydała wyborcy kartę do głosowania, a wyborca nie potwierdził odbioru karty w spisie wyborców.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 105 Wytycznych PKW*
-punkt IV. protokołu głosowania – UWAGI I ADNOTACJE

16.**)Uwagi o przypuszczalnej przyczynie różnicy pomiędzy liczbą z pkt 9 (*liczba kart wyjętych z urny*) pomniejszoną o liczbę z pkt 9a (*liczba kart wyjętych z kopert w głosowaniu korespondencyjnym*) a liczbą z pkt 4 *(liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania*), a także o przypuszczalnej przyczynie różnicy pomiędzy liczbą z pkt 9a (*liczba kart wyjętych z kopert w głosowaniu korespondencyjnym*) a liczbą z pkt 8e (*liczba kopert na kartę do głosowania wrzuconych do urny*); jeżeli różnice nie występują, wpisać „brak uwag":

Przykładowe wpisy wyjaśnienia:

1/ prawdopodobnie wyborca nie wrzucił do urny karty do głosowania;

2/ prawdopodobnie wyborca nie wrzucił karty do głosowania do urny, ponieważ znaleziono kartę do głosowania za parawanem/ osłoną;

3/ z urny wyjęto kartę całkowicie przedartą;

Przykładowe wpisy wyjaśnienia:

1/ w kopercie wrzuconej do urny nie było karty do głosowania;

2/ w jednej kopercie znajdowały się 2 karty do głosowania w wyborach do Sejmu.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 105 i 106 Wytycznych PKW*
-punkt IV. protokołu głosowania – UWAGI I ADNOTACJE

17.**) Uwagi o przypuszczalnej przyczynie wystąpienia kart nieważnych (pkt 10); jeżeli liczba w pkt 10. wynosi 0, wpisać „brak kart nieważnych”:

Przykładowe wpisy wyjaśnienia:

1/ z urny wyjęto kartę/karty nieopatrzoną pieczęcią OKW, którą prawdopodobnie OKW nieostemplowała i przez niedopatrzenie omyłkowo wydała wyborcy;

2/ z urny wyjęto kartę/karty opatrzone pieczęcią innej OKW mieszczącej się w tym samym budynku.

18.**) W trakcie głosowania wydano następujące zarządzenia; jeżeli nie wydano, wpisać „brak zarządzeń”: brak zarządzeń

19.**) Adnotacja o obecności mężów zaufania w obwodzie; wpisać liczbę mężów zaufania lub „brak mężów zaufania w obwodzie”:

Jeżeli przy pracach komisji obecni byli mężowie zaufania w punkcie 19 należy wpisać ich liczbę np. 3 mężów zaufania.

Jeżeli w komisji nie było mężów zaufania należy wpisać wyrazy „brak mężów zaufania w obwodzie”.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 107 Wytycznych PKW*
-punkt IV. protokołu głosowania – UWAGI I ADNOTACJE

20.**)Adnotacja o wniesieniu uwag przez mężów zaufania **z wymienieniem konkretnych zarzutów**-***); jeżeli nie ma, wpisać „brak zarzutów”

Do każdego protokołu głosowania mogą wnieść uwagi mężowie zaufania obecni przy pracach komisji oraz członkowie komisji uczestniczący w jej pracach. **Uwagi mężów zaufania** komisja wpisuje bezpośrednio do protokołu **w punkcie 20**. **Mąż zaufania, który wniósł uwagę podpisuje ją w protokole.** Jeżeli mężowie zaufania nie zgłosili uwag lub nie byli obecni przy sporządzaniu protokołu, w punkcie tym należy wpisać wyrazy „brak zarzutów”.

21.**)Adnotacja o wniesieniu uwag przez członków obwodowej komisji wyborczej z wymienieniem konkretnych zarzutów***); jeżeli nie ma, wpisać „brak zarzutów”: brak zarzutów

Uwagi członków komisji wpisuje się bezpośrednio do protokołu **w punkcie 21**. **Członek komisji, który wniósł uwagę z wymienieniem konkretnych zarzutów, podpisuje ją w protokole**. Jeżeli członkowie komisji nie zgłosili uwag, w punkcie tym należy wpisać wyrazy „brak zarzutów”.

Krajowe Biuro Wyborcze

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 107 Wytycznych PKW*
-punkt IV. protokołu głosowania – UWAGI I ADNOTACJE

Jeżeli treść uwag mężów zaufania albo członków komisji nie mieści się na formularzu, należy napisać je na odrębnych kartkach i dołączyć do protokołu jako załącznik, zaznaczając to w odpowiednim punkcie protokołu (odpowiednio **20** lub **21**).

Komisja ma obowiązek ustosunkować się do zarzutów wniesionych przez mężów zaufania lub członków komisji, załączając do protokołu wyjaśnienia.

Zamieszczając uwagi mężów zaufania lub członków komisji w protokole głosowania należy bezwzględnie pamiętać o przestrzeganiu przepisów z zakresu ochrony danych osobowych.

Jeżeli w treści uwag zostaną zamieszczone dane osobowe, należy je zanonimizować na kopii protokołu podawanej do publicznej wiadomości.

Ustalenie wyników głosowania – *pkt 107 Wytycznych PKW*
-punkt IV. protokołu głosowania – UWAGI I ADNOTACJE

22.**) Inne uwagi; jeżeli nie ma, wpisać „brak uwag”:

Przykładowe wpisy:

1/ był przypadek zakłócenia głosowania przez wyborcę, polegający na ……. ;

2/ wydano polecenia o charakterze porządkowym w związku z działaniami mężów zaufania przekraczającymi ich uprawnienia, naruszaniem tajności głosowania;

3/ zauważono przypadek wyniesienia karty do głosowania przez wyborcę. Zawiadomiono Policję ;

4/ OKW otrzymała informację o oferowaniu odstąpienia karty do głosowania poza lokalem wyborczym/ w lokalu wyborczym. Zawiadomiono Policję;

5/ z urny wyjęto inne przedmioty niż karty do głosowania, tj. ……..;

6/ w lokalu wyborczym za parawanem odnaleziono kartę do głosowania w wyborach do Sejmu pozostawioną przez wyborcę;

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 108-120 Wytycznych PKW*

- Po ręcznym sporządzeniu projektów protokołów głosowania na listy kandydatów na posłów i na kandydatów na senatora w celu przygotowania ostatecznej treści protokołów, w szczególności w celu sprawdzenia poprawności dokonanych obliczeń, OKW wprowadza dane z protokołów do aplikacji „Protokoły obwodowe”, zwanej dalej „aplikacją”, dostarczonej OKW wraz z systemem informatycznym Wsparcie Organów Wyborczych (WOW).

- **Jeżeli obwodowa komisja nie ma obsługi informatycznej w swojej siedzibie lub zachodzą przeszkody w wykorzystaniu systemu informatycznego, sporządza ręcznie protokół głosowania.**

Sporządzenie protokołów głosowania i podanie ich do publicznej wiadomości – *pkt 108-120 Wytycznych PKW*

OKW nr …

Ręcznie sporządzony projekt protokołu głosowania

Wprowadzenie danych z projektów protokołów głosowania odrębnie dla wyborów do Sejmu i do Senatu do aplikacji „Protokoły obwodowe” WOW

Porównanie wydruków z aplikacji WOW z ustalonymi wynikami głosowania w ręcznie sporządzonych projektach protokołów

Ciąg dalszy

Sprostowanie błędów i wyjaśnienie ostrzeżeń – jeśli wystąpiły

Krajowe Biuro Wyborcze

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 109-120 Wytycznych PKW*

Komisja **zobowiązana jest** sprawdzić zgodność danych z wydrukowanych projektów protokołów z ustalonymi wynikami głosowania.

Sprawdzenia dokonuje się **poprzez odczytanie na głos** danych z wydrukowanych projektów protokołów, odrębnie z wyborów do Sejmu i do Senatu, i porównanie ich z danymi z ręcznie sporządzonych projektów protokołów przekazanych osobie odpowiedzialnej za obsługę informatyczną komisji.

Ciąg dalszy

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 109-120 Wytycznych PKW*

Po potwierdzeniu zgodności danych

Sporządzenie kopii protokołów głosowania (dodatkowy wydruk lub ksero) – co najmniej po 2 egz. oraz + 1 nośnik elektr. z zapisem danych z protokołów tylko gdy nie przesłano danych do sieci elektron.

Wydruk protokołów głosowania – 2 egz.

Pełnomocnik - 1 egz.

Przekazanie Okręgowej Komisji Wyborczej

Dokumentacja OKW - 1 egz. protokołu

Przekazanie w depozyt urzędnikowi wyborczemu

Wywieszenie po 1 egz. kopii w lokalu wyborczym do publicznej wiadomości

Przekazanie po 1 egz. kopii członkom OKW i mężom zaufania

Przekazanie po 1 egz. kopii + nośnika elektr. tylko gdy nie przesłano danych do sieci elektron. Pełnomocnikowi Okręgowej Komisji Wyborczej celem sprawdzenia zgodności arytm. i zatwierdzenia protokołów przez koordynatora gminnego

Przekazanie kopii protokołów przez Pełnomocnika Okręgowej Komisji Wyborczej wójtowi w celu udostępniania wyborcom w okresie 30 dni

Krajowe Biuro Wyborcze

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 109-120 Wytycznych PKW*

Procedura wprowadzania danych do aplikacji oraz sprawdzenia poprawności sporządzenia projektów protokołów głosowania.

Sprawdzanie danych z ręcznie sporządzonych projektów protokołów, odrębnie dla wyborów do Sejmu i do Senatu, odbywa się w następujący sposób:

1. Przewodniczący lub zastępca przewodniczącego OKW przekazuje osobie odpowiedzialnej za obsługę informatyczną sporządzone przez OKW projekty protokołów głosowania w obwodzie;
   - Operator informatycznej obsługi OKW, zwany dalej „*operatorem OKW”, w obecności wszystkich obecnych członków OKW* wprowadza wszystkie dane z projektów protokołów do aplikacji.
   - W trakcie wprowadzania danych aplikacja może sygnalizować na ekranie monitora błędy (w kolorze czerwonym) i ostrzeżenia (w kolorze niebieskim).
   - **BŁĘDY – powodują bezwzględną konieczność skorygowania danych zgodnie ze stanem faktycznym.**
   - Mimo tej sygnalizacji przygotowane dane liczbowe należy wprowadzić do końca, a następnie postępować jak w ppkt 2 i 3.

Krajowe Biuro Wyborcze

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 109-120 Wytycznych PKW*

2. W przypadku gdy po wprowadzeniu wszystkich danych liczbowych aplikacja sygnalizuje **błędy lub błędy i ostrzeżenia**, należy wydrukować zestawienie błędów.

- Następnie **obowiązkiem OKW jest ustalenie przyczyny błędu i jego usunięcie** przez wprowadzenie w odpowiednich rubrykach prawidłowych danych liczbowych, bowiem bez usunięcia błędów protokół nie może zostać wydrukowany.
- W tym celu OKW powinna przeanalizować treść zestawienia błędów, sprawdzić odpowiednie dane liczbowe na arkuszach pomocniczych, sprawdzić prawidłowość działań arytmetycznych, a jeśli to jest konieczne – powtórzyć czynności związane z ustaleniem wyników głosowania (powtórzyć liczenie kart).
- Wydrukowane zestawienie błędów podpisują wszystkie osoby wchodzące w skład komisji uczestniczące w ustalaniu wyników głosowania oraz opatruje się je pieczęcią komisji. Dokument ten nie jest przekazywany do Okręgowej Komisji Wyborczej, lecz pozostaje w dokumentacji OKW;

Krajowe Biuro Wyborcze

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 109-120 Wytycznych PKW*

3. W przypadku gdy aplikacja nie sygnalizuje błędów (zostały usunięte lub ich nie było), a jedynie sygnalizuje **ostrzeżenia**, obowiązkiem OKW jest:

- przeanalizowanie treści ostrzeżeń;
- w razie stwierdzenia ich zasadności – dokonanie korekty danych liczbowych;
- jeżeli OKW, po analizie ostrzeżeń, dojdzie do wniosku, że dane liczbowe są prawidłowe, powinna wpisać w aplikacji uzasadnienie zajętego stanowiska, które znajdzie się na wydruku raportu ostrzeżeń;
- **raport ostrzeżeń podpisują wszystkie osoby wchodzące w skład OKW, uczestniczące w ustalaniu wyników głosowania oraz opatruje się go pieczęcią OKW;**
- **wydruk raportu ostrzeżeń OKW przekazuje wraz z protokołem do Okręgowej Komisji Wyborczej;**

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 109-120 Wytycznych PKW*

4. Jeśli aplikacja nie sygnalizowała błędów lub zostały one usunięte **należy wydrukować projekty protokołów głosowania**.
   Przed wydrukiem należy zaznaczyć w aplikacji członków OKW uczestniczących w ustaleniu wyników głosowania, którzy podpiszą protokół głosowania.
   Awaria drukarki lub inne przeszkody w wydrukowaniu projektów protokołów głosowania nie zwalniają OKW posiadającej obsługę informatyczną z obowiązku wprowadzenia do aplikacji danych ze sporządzonych ręcznie projektów protokołów głosowania;

5. **OKW zobowiązana jest sprawdzić zgodność danych z wydrukowanych projektów protokołów z ustalonymi wynikami głosowania**;

- **sprawdzenia dokonuje się poprzez <u>odczytanie na głos danych z wydrukowanych projektów protokołów,</u>**
- **porównanie ich z danymi z ręcznie sporządzonych projektów protokołów przekazanych operatorowi OKW**.

Krajowe Biuro Wyborcze

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 109 – 120 Wytycznych PKW*

Procedura wprowadzania danych do aplikacji oraz sprawdzenia poprawności sporządzenia projektów protokołów głosowania.

- Na każdym etapie prac w aplikacji, oprócz operatora OKW, **powinni brać udział wszyscy członkowie OKW obecni w lokalu wyborczym, w tym przewodniczący lub jego zastępca**;

- Przy tych czynnościach mogą być też obecni mężowie zaufania i obserwatorzy społeczni oraz obserwatorzy międzynarodowi.

- **Po wydrukowaniu z aplikacji projektów protokołów głosowania na listy kandydatów na posłów i kandydatów na senatora, jakakolwiek zmiana w danym projekcie protokołu, powoduje konieczność ponownego wydruku tego projektu protokołu.**

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 109-120 Wytycznych PKW*

- Wydrukowane protokoły głosowania na listy kandydatów na posłów i odrębnie na senatorów, **w dwóch egzemplarzach,** podpisują wszyscy członkowie OKW obecni przy ich sporządzeniu, także ci, którzy wnieśli do niego uwagi;
- **Oba egzemplarze obu protokołów opatruje się pieczęcią komisji;**
- Powyższe obowiązki dotyczą zarówno OKW, w których protokoły zostały sporządzone za pomocą wydruku, jak i OKW, w których z powodów technicznych protokoły zostały sporządzone ręcznie;
- Wszyscy członkowie OKW obecni przy sporządzeniu protokołów **parafują wszystkie strony obu egzemplarzy obu protokołów**, za wyjątkiem stron z podpisami członków komisji i stron pustych (dotyczy to przypadku drukowania dwustronnego).

SPORZĄDZENIE PROTOKOŁU

- Należy uważać, by parafy członków komisji nie były umieszczane na kodzie symbolu systemu informatycznego.
- Należy sprawdzić, czy wszystkie strony protokołów zawierają ten sam unikatowy kod protokołu.

Przykład

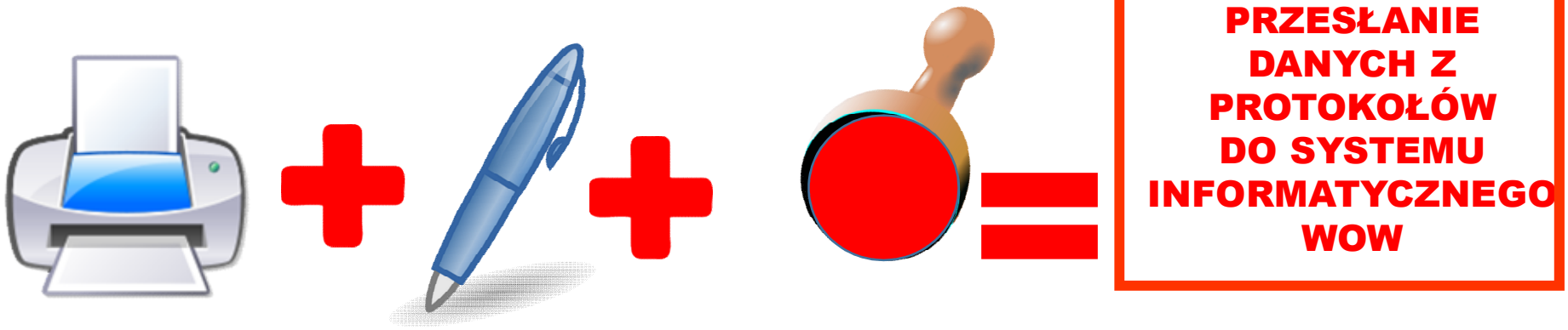

- Należy sprawdzić, czy protokoły są kompletne tj. czy zawierają wszystkie strony.
- Należy sprawdzić, czy protokoły podpisali wszyscy członkowie komisji obecni przy tej czynności. Czy umieszczono parafy wszystkich członków komisji na każdej stronie protokołów.
- Należy sprawdzić, czy do protokołów dołączono wszystkie załączniki wynikające z wpisów w poz. 15-22 protokołów.
- Należy sprawdzić, czy protokoły zostały opatrzone pieczęcią obwodowej komisji wyborczej.

Krajowe Biuro Wyborcze

PRZESŁANIE DANYCH Z PROTOKOŁÓW DO SYSTEMU INFORMATYCZNEGO WOW

Czynność ta może być wykonana dopiero po podpisaniu oraz parafowaniu protokołu przez wszystkich obecnych przy tej czynności członków OKW oraz opatrzeniu protokołu pieczęcią OKW.

Przesłania danych, w imieniu komisji dokonuje operator OKW.

Krajowe Biuro Wyborcze

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 114-115 Wytycznych PKW*

1. Operator OKW dokonuje zapisu danych z protokołów na nośniku elektronicznym TYLKO w sytuacji, gdy OKW nie miała możliwości wprowadzenia do sieci elektronicznego przekazywania danych z protokołów.

2. Komisja sporządza co najmniej dwie kopie protokołu głosowania na listy kandydatów na posłów oraz co najmniej dwie kopie protokołu głosowania na kandydatów na senatora.

- Kopie protokołu głosowania, w miarę możliwości technicznych powinny być kserokopiami protokołów sporządzonych przez OKW.
- Jako kopie można wykorzystać także wydruki dodatkowych egzemplarzy projektów protokołów (w OKW korzystających ze wspomagania informatycznego).
- Kopie protokołu w OKW, które nie miały obsługi informatycznej i nie miały możliwości zrobienia ich kserokopii, sporządza się ręcznie z wykorzystaniem dodatkowych formularzy protokołu głosowania wówczas w **tytule formularza należy wykreślić wyraz „protokół" i wpisać wyrazy „kopia protokołu".**

Krajowe Biuro Wyborcze

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 114-115 Wytycznych PKW*

- **Kopie poświadczają za zgodność z oryginałem członkowie komisji obecni przy ich sporządzeniu, podpisując je, parafując każdą stronę i opatrując je pieczęcią komisji.**
- Obowiązki te dotyczą zarówno komisji, w których kopie protokołów są kserokopiami protokołów, zostały sporządzone ręcznie, lub w których zostały ona sporządzone w systemie informatycznym.

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 116 Wytycznych PKW*

3. Po jednym egzemplarzu każdej kopii protokołów głosowania, po zabezpieczeniu przed wpływem warunków atmosferycznych (deszcz itp.) OKW wywiesza w miejscu łatwo dostępnym dla zainteresowanych i widocznym po zamknięciu lokalu.

   Kopie protokołów powinny być wywieszone w taki sposób, żeby możliwe było ich odczytanie także z wózka inwalidzkiego.

   Jeżeli w treści uwag zostaną zamieszczone dane osobowe, należy je zanonimizować (zasłonić, ukryć) na kopii protokołu podawanej do publicznej wiadomości (*pkt 107 Wytycznych PKW*).

Wywieszenie kopii protokołu głosowania winno nastąpić niezwłocznie po sporządzeniu protokołu, jednak nie wcześniej niż po godzinie 21.00.

Krajowe Biuro Wyborcze

Sporządzenie protokołu głosowania i podanie go do publicznej wiadomości – *pkt 117-118 Wytycznych PKW*

- **Poza przypadkami nadzwyczajnych wydarzeń (np. katastrofa budowlana dotycząca budynku, w którym znajduje się lokal wyborczy), OKW nie może opuścić lokalu wyborczego przed wywieszeniem kopii protokołu głosowania.**
- **Przewodniczący OKW ustala z członkami OKW sposób komunikowania się w razie potrzeby zwołania posiedzenia w przypadku nieprzyjęcia protokołu przez pełnomocnika Okręgowej Komisji Wyborczej lub przez Okręgową Komisję Wyborczą.**
- **Członkowie OKW zobowiązani są do pozostawania w gotowości do wzięcia udziału w ewentualnym posiedzeniu OKW w takim przypadku.**

Krajowe Biuro Wyborcze

PRZEKAZANIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA PEŁNOMOCNIKOWI OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Drugi egzemplarz kopii protokołu głosowania w obwodzie przewodniczący OKW lub jego zastępca przekazuje niezwłocznie wójtowi, za pośrednictwem pełnomocnika Okręgowej Komisji Wyborczej – *pkt 119 Wytycznych PKW.*

Kolejne egzemplarze kopii protokołów głosowania sporządza się w odpowiedniej liczbie i przekazuje członkom OKW oraz mężom zaufania.

Nie jest to decyzja uznaniowa OKW, lecz jej obowiązek.

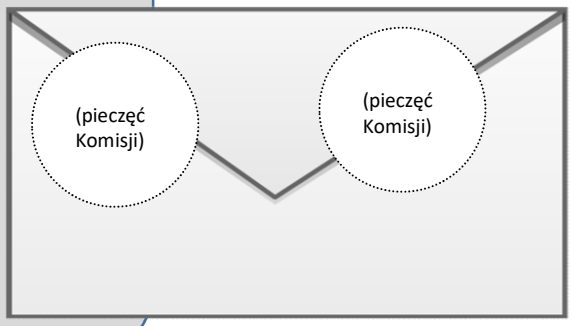
Krajowe Biuro Wyborcze

PRZEKAZANIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

– pkt 121 Wytycznych PKW

Jeden egzemplarz protokołu głosowania na listy na posłów wraz ze wszystkimi załącznikami do niego jeśli były sporządzone tj. adnotacje komisji, które nie zmieściły się w protokole, ewentualne zarzuty wniesione przez mężów zaufania i/lub członków komisji oraz zajętym wobec nich stanowiskiem komisji umieszcza się w pierwszej kopercie, którą zakleja się, pieczętuje na złączeniach oraz opisuje:

„Wybory do Sejmu
Okręg wyborczy nr .....
Obwód głosowania nr ..... Gmina .....
Adres siedziby Obwodowej Komisji Wyborczej
.....”

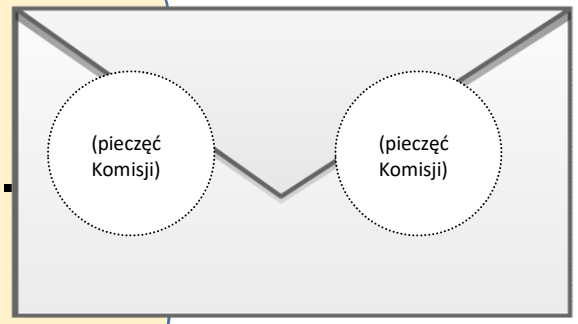
Krajowe Biuro Wyborcze

PRZEKAZANIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

– pkt 121 Wytycznych PKW

Jeden egzemplarz protokołu głosowania na kandydatów (kandydata) na senatora wraz ze wszystkimi załącznikami do niego jeśli były sporządzone tj. adnotacje komisji, które nie zmieściły się w protokole, ewentualne zarzuty wniesione przez mężów zaufania i/lub członków komisji oraz zajętym wobec nich stanowiskiem komisji umieszcza się w drugiej kopercie, którą zakleja się, pieczętuje na złączeniach oraz opisuje:

„Wybory do Senatu
Okręg wyborczy nr .....
Obwód głosowania nr ..... Gmina .....
Adres siedziby Obwodowej Komisji Wyborczej
.....”.

Krajowe Biuro Wyborcze

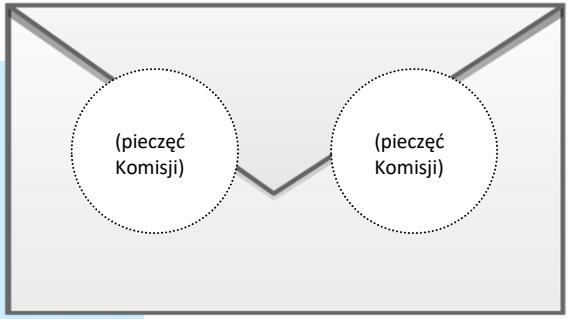
PRZEKAZANIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

– pkt 121 i 123 Wytycznych PKW

W trzeciej kopercie umieszcza się:

kopię protokołu głosowania na listy kandydatów na posłów oraz kopię protokołu głosowania na kandydatów na senatora, wraz ze wszystkimi załącznikami – *pkt 124 ppkt 1 Wytycznych PKW*;

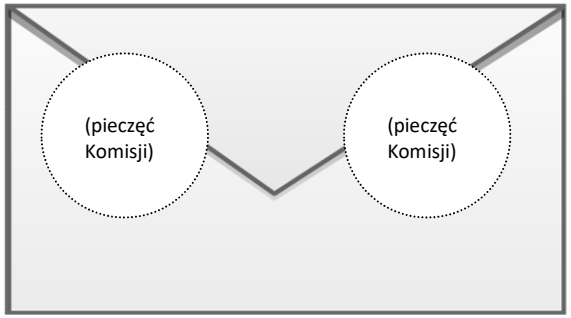
Kopie protokołów głosowania
w wyborach do Sejmu i do Senatu
Obwód głosowania nr ..... Gmina .....
Adres siedziby Obwodowej Komisji Wyborczej
.....”

Krajowe Biuro Wyborcze

PRZEKAZANIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

W czwartej kopercie umieszcza się: raport lub raporty ostrzeżeń (jeśli zostały sporządzone) oraz **nośnik elektroniczny – TYLKO** gdy OKW miała obsługę informatyczną, a **dane z protokołów nie zostały wcześniej przesłane za pomocą sieci elektronicznego** przekazywania danych.

Krajowe Biuro Wyborcze

PRZEKAZANIE PROTOKOŁÓW GŁOSOWANIA OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Wskazane w poprzednich slajdach **dokumenty w kopertach 1 - 4 należy przekazać wyłącznie pełnomocnikowi Okręgowej Komisji Wyborczej lub osobie przez niego upoważnionej, a ich przekazanie potwierdza się na piśmie.**

W czasie przewożenia i przekazywania kopert z protokołami mogą być obecni mężowie zaufania i obserwatorzy międzynarodowi.

Krajowe Biuro Wyborcze

POPRAWIENIE NIEZGODNOŚCI W PROTOKOŁACH GŁOSOWANIA

- W przypadku niezgodności arytmetycznych stwierdzonych przez pełnomocnika Okręgowej Komisji Wyborczej na podstawie otrzymanej kopii protokołu, pełnomocnik zwraca przewodniczącemu OKW do poprawienia protokół w nienaruszonej kopercie.
- Poprawienie protokołu przez OKW może polegać na sporządzeniu nowego protokołu głosowania w obwodzie.
- O sposobie sprostowania niezgodności arytmetycznych OKW zawiadamia telefonicznie pełnomocnika Okręgowej Komisji Wyborczej i po uzyskaniu potwierdzenia, że zostały one usunięte, poprawia protokół.

PRZEKAZANIE PROTOKOŁU GŁOSOWANIA OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

- po poprawieniu - *pkt 131-132 Wytycznych PKW*

- Błędnie sporządzony protokół stanowi dokument z głosowania.
- Na pierwszej stronie protokołu należy uczynić adnotację „WADLIWY”.
- Adnotację tę opatrują podpisami wszyscy członkowie OKW obecni przy tej czynności.
- Adnotację opatruje się pieczęcią OKW.

PRZEKAZANIE PROTOKOŁU GŁOSOWANIA OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

- po poprawieniu - *pkt 131-132 Wytycznych PKW*

Prawidłową treść protokołu należy podać ponownie do wiadomości publicznej poprzez wywieszenie protokołu w siedzibie komisji, obok wywieszonej pierwotnie kopii protokołu, którą należy opatrzyć adnotacją „WADLIWY” – pkt 116 Wytycznych PKW

PRZEKAZANIE PROTOKOŁU GŁOSOWANIA OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
- po poprawieniu - *pkt 131-132 Wytycznych PKW*

- **Poprawiony protokół OKW przekazuje ponownie w tym samym jak uprzednio trybie - pkt. 121-125 Wytycznych PKW, wraz z jego kopią, pełnomocnikowi Okręgowej Komisji Wyborczej.**

- **Po otrzymaniu poprawionej kopii protokołu pełnomocnik sprawdza, czy błędy usunięto i potwierdza poprawność ustalonych danych.**

POPRAWIENIE NIEZGODNOŚCI W PROTOKOŁACH GŁOSOWANIA

Na podstawie kopii protokołów z poprawnie ustalonymi danymi odrębnie w wyborach do Sejmu i do Senatu przekazanej pełnomocnikowi Okręgowej Komisji Wyborczej, koordynator gminny ds. informatyki potwierdza każdy protokół w systemie WOW – pkt 126 Wytycznych PKW.

PRZEKAZANIE PROTOKOŁU GŁOSOWANIA OKRĘGOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Najczęstsze błędy techniczne popełniane przez OKW, które powodują konieczność ponownego sporządzenia protokołu lub też dokonania zmian w protokole:

- **brak odciśniętej pieczęci na protokole,**
- **brak części podpisów członków OKW na protokole,**
- **protokół został dostarczony jako niekompletny – brak strony lub dołączono stronę (strony) z innej wersji protokołu,**
- **do koperty włożono kserokopię zamiast oryginału protokołu,**
- **dostarczono pustą kopertę.**

Krajowe Biuro Wyborcze

POSTĘPOWANIE Z DOKUMENTAMI Z WYBORÓW – *pkt 135-138 Wytycznych PKW*

Po sporządzeniu protokołów głosowania i podaniu ich do publicznej wiadomości OKW składa do <u>opakowań zbiorczych osobno</u>:

sporządzone wcześniej, opisane pakiety zawierające posegregowane:

- **karty nieważne,**
- **karty ważne,**
- **niewykorzystane karty do głosowania.**

Do opakowania zbiorczego przeznaczonego na karty do głosowania, nie można pakować żadnych innych dokumentów z wyborów oraz materiałów biurowych lub wyposażenia komisji.

Po dokładnym zamknięciu opakowanie zbiorcze zapieczętowuje się, przy użyciu pieczęci komisji, w sposób uniemożliwiający jego otwarcie bez naruszenia odcisku pieczęci.
W przypadku użycia worków do przygotowania opakowań zbiorczych, komisja zamyka worek oklejając go dokładnie taśmą klejącą i nakłada plombę strunową, jeżeli została przekazana komisji.

POSTĘPOWANIE Z DOKUMENTAMI Z WYBORÓW – *pkt 135-138 Wytycznych PKW*

W odrębnym pakiecie – drugim - powinny być zapakowane:

- **drugie egzemplarze protokołów głosowania,**
- **spis wyborców wraz z dołączonymi do niego zaświadczeniami o prawie do głosowania i aktami pełnomocnictwa,**
- **lista wyborców, którzy udzielili pełnomocnictwa do głosowania, na której komisja odnotowywała fakt głosowania przez pełnomocnika,**
- **pakiety zawierające koperty zwrotne (bez kart do głosowania!!!),**
- **zarejestrowany przez mężów zaufania przebieg czynności OKW, o ile został dołączony jako dokument z wyborów,**
- **wszystkie arkusze pomocnicze i niewykorzystane formularze protokołu (także błędnie wypełnione),**
- **wadliwie sporządzone protokoły głosowania,**
- **drugie egzemplarze raportu ostrzeżeń.**

Pakiet zawierający ww. dokumenty opisuje się, pieczętuje i zabezpiecza przed możliwością niekontrolowanego otwarcia.

Pakiety z kartami do głosowania i ww. materiały wyborcze będą podlegały przekazaniu do właściwych archiwów państwowych.

Krajowe Biuro Wyborcze

POSTĘPOWANIE Z DOKUMENTAMI Z WYBORÓW – *pkt 135-138 Wytycznych PKW*

Kolejny - trzeci - pakiet stanowiący odrębną paczkę, którą opisuje się i pieczętuje powinien zawierać pozostałą dokumentację z działalności OKW, w tym:

- **protokoły posiedzeń i uchwały,**
- **inne dokumenty z pracy OKW m. in. protokoły, pokwitowania i potwierdzenia przyjęcia lub przekazania dokumentów i materiałów *(np. protokół odbioru dokumentów i materiałów wyborczych, protokolarne przekazanie kart do głosowania, protokół ze sprawdzenia kart do głosowania, pokwitowanie przekazania nakładek na karty do głosowania sporządzone w alfabecie Braille'a, pokwitowanie przekazania pełnomocnikowi Okręgowej Komisji Wyborczej dokumentów z głosowania w obwodzie przeznaczonych dla tej Komisji, ewentualnie protokół określający liczbę ostemplowanych kart do głosowania celem sporządzenia pakietu wyborczego do głosowania korespondencyjnego),***
- **dokumenty wytworzone przez OKW w związku z przeprowadzeniem głosowania przy zastosowaniu urny pomocniczej.**

PLOMBY WYBORCZE

Urzędnicy wyborczy oraz członkowie OKW otrzymają do swojej dyspozycji plomby typu:

plomba jednorazowa - naklejka foliowa

plomba strunowa

Każda z plomb jest opatrzona unikatowym numerem.

Krajowe Biuro Wyborcze

PLOMBOWANIE WORKA
PRZY ZASTOSOWANIU PLOMBY STRUNOWEJ

- Upewnić się, że w worku umieszczono tylko pakiety zawierające karty ważne, nieważne i niewykorzystane do głosowania.
- Ciasno „zrolować” wlot worka.
- Okleić wlot worka taśmą klejącą.

PLOMBOWANIE WORKA
PRZY ZASTOSOWANIU PLOMBY STRUNOWEJ

- Nałożyć plombę strunową w sposób uniemożliwiający jej ściągnięcie z worka.
- Worek można bezpiecznie transportować.

W przypadku, gdy worek zostanie zabezpieczony plombą strunową, bez uprzedniego zabezpieczenia taśmą klejącą, plomba może zostać rozerwana.
Unikatowy numer plomby przewodniczący OKW wpisuje do wewnętrznego protokołu.

Krajowe Biuro Wyborcze

POSTĘPOWANIE Z NAKLEJKĄ FOLIOWĄ

OKW otrzymają także plomby (nalepki foliowe).

Biała - naklejona na plombę etykieta, przeznaczona jest na odciśnięcie pieczęci obwodowej komisji wyborczej.

Naklejka foliowa, w przypadku jej naruszenia po uprzednim naklejeniu na powierzchnię przedmiotu (obiektu) chronionego, informuje o nieuprawnionej ingerencji poprzez pojawienie się na powierzchni plomby, ukośnych napisów „OPEN VOID”.

<u>OKW zobowiązana jest do ewidencjonowania użycia plomb.</u>

POSTĘPOWANIE Z DOKUMENTAMI Z WYBORÓW – *pkt 135-138 Wytycznych PKW*

Po otrzymaniu informacji o przyjęciu protokołów głosowania przez Okręgową Komisję Wyboczą przewodniczący OKW przekazuje w depozyt urzędnikowi wyborczemu:

1/ wszystkie opakowania zbiorcze zawierające karty do głosowania,
2/ paczkę z materiałami wyborczymi dot. przeprowadzonego głosowania stanowiącymi dokumentację niearchiwalną, podlegającymi przekazaniu do archiwum państwowym,
3/ pakiet z dokumentami z wyborów z pracy OKW stanowiącymi dokumentację archiwalną.

<u>Ponadto przewodniczący OKW przekazuje:</u>
a/ pieczęć komisji,
b/ niezużyte plomby wyborcze,
c/ osłony na spis wyborców,
d/ nakładki na karty do głosowania sporządzone w alfabecie Braille'a.

Sposób przekazania należy uzgodnić wcześniej z osobami, którym materiały te są przekazywane.

Krajowe Biuro Wyborcze